

SQAS-auditoinnin valmistelu toimeksiantajayritykselle

LOGISTIIKAN TUTKINTO-OHJELMA
2023

TIIVISTELMÄ

Nurmoranta, Emilia: SQAS-auditoinnin valmistelu toimeksiantajayritykselle
Opinnäytetyö, AMK
Logistiikka, insinööri
Kesäkuu 2023
Sivumäärä: 63

Opinnäytetyön tavoitteena oli valmistella toimeksiantajayritys SQAS-auditoinnin hakemiseen. Työn tuotoksen perusteella yrityksellä olisi valmius hakea toiminnalleen kyseistä auditointia. Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii harjavaltaisen teollisuuden logistiikan palveluihin erikoistunut yritys, jonka palveluihin kuuluu tehtaan sisäinen ja ulkoinen logistiikka, terminaalipalvelut, korjaamo- ja huoltopalvelut, trukki- ja konepalvelut, maanrakennus sekä ulkoaluiden hoitopalvelut.

Opinnäytetyö on toteutettu toiminnallisena opinnäytetyönä ja sen tiedonkeruumenetelminä käytettiin haastattelua, dokumenttianalyysia ja havainnointia. Koska opinnäytetyöntekijä on itse toimeksiantajayrityksessä töissä, toteutettiin havainnointi jokapäiväisen työn lomassa. Haastattelut käytiin pääasiassa yrityksen toimitusjohtajan kanssa, jolta saatiin paras katsaus yrityksen nykytilasta ja toiminnasta. Dokumenttianalyysia käytettiin SQAS-auditoinnin kyselylomakkeen analysointiin, jossa esitetään auditoinnin suuntaviivat sekä vaatimukset. Dokumenttianalyysia käytettiin myös Pre-Assessment-dokumenttiin tutustuessa.

Opinnäytetyön teoriaosuus koostuu keskeisimmistä käsitteistä ja näkökulmista, jotka kuuluvat vastuulliseen logistiikkaan. Nämä ovat käsitteitä, joita SQAS-auditoinnissa pääasiassa tarkastellaan: ympäristöystävällisyys, yhteiskuntavastuu, laatu ja turvallisuus. Teoriaosuudessa haluttiin yleisen tiedon ja teorian lisäksi tuoda esille toimeksiantajayrityksen yleiset näkökulmat kyseisistä aiheista.

SQAS-suuntaviivojen ja vaatimusten perusteella saatiin analysoitua yrityksen nykytilaa ja sitä kautta luotua yritykselle kehitys- ja muutosideoita auditointia varten. Kerättyjen tietojen perusteella saatiin täytettyä Pre-Assessment-dokumentti, jonka yritys voi lähettää eteenpäin hakiessaan auditointia. Työssä käsiteltiin auditoinnin yleisiä suuntaviivoja, ja varsinainen auditointihakemus sekä yksityiskohtaisempien toimintoihin liittyvien vaatimusten tarkastelu on rajattu opinnäytetyön ulkopuolelle.

Avainsanat: vastuullisuus, SQAS-auditointi, logistiikka

Abstract

Nurmoranta, Emilia: Preparation of the SQAS audit for the client company
Bachelor's thesis
Logistics, engineer
June 2023
Number of pages: 63

The purpose of the Thesis was to prepare the client company for applying for an SQAS audit. Based on the output of the work, the company intends to apply for relevant audit for its operations. The thesis is commissioned by Valtasiirto Oy from Harjavalta, specializing in industrial logistics services, whose services include internal and external logistics of the factory, terminal services, repair and maintenance services, forklift and machine services, excavation and maintenance services for outdoor areas.

The thesis has been implemented as a functional thesis and its data collection methods were interview, document analysis and observation. Since the thesis worker works at the client's company, the observation was mainly carried out during everyday work. The interviews were mainly conducted with the CEO of the company, who provided the best overview of the company's current state and operations. Document analysis was used to analyze the SQAS audit questionnaires, which present the guidelines and requirements of the audit. Document analysis was also used when familiarizing with the Pre-Assessment-Document.

The theory part of the thesis consists of the most central concepts and perspectives that belong to responsible logistics. These are the concepts that are mainly examined in the SQAS audit: environmental friendliness, social responsibility, quality and safety. In the theory part, in addition to general knowledge and theory, it was meant to bring out the viewpoints of the commissioning company on the subjects in question.

Based on the SQAS guidelines and requirements, the current state of the company was analyzed and through that, development and change ideas for the company were created for the audit. Based on the collected information, a Pre-Assessment Document was completed, which the company can forward when applying for an audit. The thesis dealt with the general guidelines of the audit, and the actual audit application and the examination of more detailed requirements related to company's operations are limited outside the thesis.

Keywords: responsibility, SQAS-audit, logistics

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 LÄHTÖKOHTA JA TAVOITTEET	7
2.1 Valtasiirto Oy	7
2.2 Yrityksen toimialueet ja toiminnot.....	7
2.3 Opinnäytetyön lähtökohdat.....	8
2.4 Tavoitteet.....	9
2.5 Opinnäytetyön prosessi.....	9
2.6 Teoreettinen viitekehys	11
2.7 Aiemmat tutkimukset aiheesta	13
3 TOTEUTUSTAPA JA TIEDONKERUUMENETELMÄT	14
3.1 Tutkimusmenetelmä	14
3.2 Tiedonkeruumenetelmät.....	15
3.2.1 Haastattelu	16
3.2.2 Dokumenttianalyysi	17
3.2.3 Havainnointi.....	18
4 VASTUULLINEN LOGISTIIKKA	20
4.1 Ympäristöystävällisyys	20
4.1.1 Valtasiirron ympäristöpolitiikka	21
4.2 Yhteiskuntavastuu	22
4.2.1 Valtasiirron yhteiskuntavastuu.....	24
4.3 Laatu	25
4.3.1 Laatustandardit ja -järjestelmät	27
4.3.2 Laadunhallinta	29
4.3.3 Valtasiirron laatu- ja ympäristöpolitiikka	31
4.4 Turvallisuus	32
4.4.1 Riskienhallinta	33
4.4.2 Valtasiirron turvallisuuspolitiikka ja riskienhallinta	36
5 SQAS-AUDITOINTI	38
5.1 Tarkoitus.....	38
5.2 CEFIC.....	39
5.3 Auditointiprosessi	40
5.4 Pre-Assessment-Document	41
5.4.1 PAD-dokumentin täyttö.....	42
6 SQAS – YLEINEN ARVIOINTI JA KRITERIT	44
6.1 Peruskyselylomake	44

6.1.1 Johtamisjärjestelmä ja vastuullisuus	45
6.1.2 Riskienhallinta	47
6.1.3 Henkilöstöhallinto	50
6.1.4 Häätävalmius ja reagointi	52
6.1.5 Suorituskyvyn analysointi ja johdon arviointi	53
7 POHDINTA	57
7.1 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys.....	57
7.2 Jatkokehitysehdotukset.....	58
LÄHTEET.....	60
LIITE 1	63

1 JOHDANTO

Logistiikan ala on haastavassa tilanteessa, sillä koko ajan kasvavan ympäristötietoisuuden myötä, logistiikan palveluja tarjoavien yritysten tulee ottaa yhä enemmän ympäristövaikutukset huomioon. Etenkin kemikaalilogistiikan palveluntarjoajien laatu- ja turvallisuusvaatimukset muuttuvat jatkuvasti monimutkaisemmiksi. Julkisten laitosten ja viranomaisten vaatimukset lisääntyvät sekä asiakkaiden vaatimukset monimutkaistuvat. (DQS Finland Oy, 2022.)

Myös työturvallisuus ja sitä edistävät toimenpiteet ovat nousseet entistä tärkeämpään rooliin. Logistiikka-alalla työturvallisuutta on saatu parannettua erilaisilla turvallisuutta edistävillä toimenpiteillä ja määrätietoisella työllä. Teknologia on tulossa entistä vahvemmin mukaan kuvioihin myös logistiikassa, ja sitä kannattaa ehdottomasti hyödyntää. (Wuollet, 2021.)

Yrityksillä on mahdollisuus arvioida toimintaansa tai tuotteitansa ulkoisten osapuolien avulla. Sertifiointilla tarkoitetaan arvioimiseen perustuvaa todistuksen, eli sertifikaatin myöntämistä. Yrityksen sertifiointi perustuu paikan päällä tehtävään arviointiin eli auditointiin. Arvioinnin kriteereinä toimivat usein kansainvälisesti tunnetut standardit, kuten esimerkiksi ISO 9001 laatujärjestelmä. (Sertifiointi, n.d.)

SQAS-auditointi on kemianteollisuuden neuvoston CEFIC:in järjestämä auditointi, jossa arvioidaan yrityksen toimintaa esimerkiksi turvallisuuden ja ympäristövaikutusten näkökulmista. Valtasiirto Oy on logistiikkapalveluja tuottava yritys, jonka asiakkaita ovat kansainväliset teollisuusyritykset, jotka toimivat kemianteollisuudessa tai käyttävät erilaisia kemikaaleja raaka-aineinaan. Valtasiirron toimintaan sisältyy muun muassa kemikaalien kuljetus, käsittely sekä varastointi. Valtasiirto on aloittamassa yhteistyön uuden kemianteollisuuden alan toimijan kanssa, jonka takia SQAS-auditointi on yritykselle ajankohtainen.

2 LÄHTÖKOHTA JA TAVOITTEET

2.1 Valtasiirto Oy

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Valtasiirto Oy, joka on vuonna 1999 perustettu harjavaltalainen teollisuuden logistiikan palveluihin erikoistunut yritys. Yrityksen palveluihin kuuluvat tehtaan sisäinen ja ulkoinen logistiikka, terminaalipalvelut, korjaamo- ja huoltopalvelut, trukki- ja konepalvelut, maanrakennus sekä ulkoalueiden hoitopalvelut. Valtasiirron toimintamalliin kuuluu asiakkaiden tarpeiden ennakointi sekä uusien toimintamallien tarjoaminen. Suurin osa Valtasiirron asiakkaista ovat maailman johtavia teollisuusalan yrityksiä. (Valtasiirto Oy, 2023.)

Valtasiirto konserniin kuuluvat myös yhtiöt Valtavirta, Koukkukuljetus ja Koukku Shipping, jotka ovat Valtasiirron tytäryhtiöitä. KM Viita ja Viihari omistavat Valtasiirron. (Valtasiirto Oy, 2023.) Valtasiirron virallinen toimiala on tieliikenteen tavarakuljetus, vaikka tämä ei toimialana kuvaa yhtiön toimintaa, sillä pääpainopiste yhtiön palveluissa on teollisuuden prosessilogistiikassa. Yhtiön henkilöstöön kuuluu yli 140 työntekijää.

2.2 Yrityksen toimialueet ja toiminnot

Valtasiirrolla on monta eri toimialuetta ja palvelua. Päätoimialueet sijaitsevat Harjavallan suurteollisuuspuistossa sekä Porin kupariteollisuuspuistossa, jossa toimivat Valtasiirron suurimmat asiakkaat. Tämän lisäksi Valtasiirrolla on Sievarin alueella korjaamohalli, jossa toimii yhtiön kuljetusosasto. Sievarin alueella sijaitsevat myös Valtasiirron terminaali.

Porin kupariteollisuuspuistossa Valtasiirron pääasiakkaita ovat Luvata Pori Oy, Aurubis Finland Oy, Cupori Oy ja Boliden Harjavalta Oy. Kupariteollisuuspuistossa Valtasiirron vastuulla ovat alueen sisäiset kuljetukset, kiertometallin käsittely, tuotelastaukset, raideliikenteen vaihtotyöt sekä ajoneuvokorjaamo. Harjavallan suurteollisuuspuistossa Valtasiirron pääasiakkaita ovat Nornickel

Harjavalta Oy sekä Boliden Harjavalta Oy. Harjavallassa Valtasiirron vastuulla ovat alueen sisäiset kuljetukset, prosessilogistiikka, raideliikenteen vaihtotyöt sekä ajoneuvokorjaamo.

Valtasiirron kuljetusosasto hoitaa kumppaneidensa ulkologistiikkaa. Kuljetusosaston toimipiste sijaitsee Harjavallassa Sievarissa. Kuljetuksiin kuuluvat esimerkiksi kumppaneiden raaka-aine- ja tuotekuljetukset ympäri Suomea. Valtasiirto huolehtii myös tuotantojen oheistuotteiden kuljetuksista läjitysalueille. Lisäksi yrityksen kuljetuspalveluihin kuuluu alihankkijoiden tavarakuljetukset.

Valtasiirron terminaali sijaitsee Sievarin teollisuusalueella Harjavallassa. Alueella varastoidaan eri asiakkaiden tuotteita ja raaka-aineita kolmessa suuressa hallissa. Terminaalin varastotoiminta on Ympäristö- (Avi) ja kemikaali (Tukes) -luvitettua toimintaa. Terminaalilla työskentelevät varastonhoitajat vastaanottavat tuotteita, ylläpitävät varastojärjestelmää, lastaavat tuotteita, käsittelevät kontteja ja pitävät huolta varastojen järjestyksestä. Lisäksi henkilökunta huolehtii alueen yleisestä siisteydestä sekä työkoneiden päivittäisestä tarkastuksesta.

2.3 Opinnäytetyön lähtökohdat

Opinnäytetyön tekijä työskentelee itse toimeksiantajayrityksessä ja työn aihe tuli esille yrityksen EHSQ-johtajan ehdotuksesta. Valtasiirto on aloittamassa yhteistyön erään kansainvälisen teollisen toimijan kanssa, joka tuottaa laajalajaisesti erilaisia kemikaaleja ja niihin liittyviä ratkaisuja. Kyseisen toimijan yhteistyövaatimuksena on, että logistiikkatoimittajan tulee olla SQAS-auditoitu. Valtasiirrolla nähdään, että kyseinen auditointi avaisi yritykselle myös uusia työmahdollisuuksia.

SQAS eli Safety & Quality Assessment for Sustainability on Euroopan kemianteollisuuden neuvoston (CEFIC) auditointijärjestelmä. Järjestelmällä arvioidaan näkökohtia, jotka liittyvät logistiikkapalvelujen laatuun, turvallisuuteen,

terveyteen, ympäristöystävällisyyteen ja sosiaaliseen vastuuseen (DQS Finland Oy, 2022.)

SQAS-auditointi ei johda sertifikaattiin, mutta siitä laaditaan yksityiskohtainen raportti, jonka perusteella kemianteollisuuden asiakkaat pystyvät arvioimaan eri logistiikkapalvelujen tarjoajia. Arvioinnin tulevat suorittamaan auditoijat, jotka Euroopan kemianteollisuuden neuvosto on kouluttanut ja akkreditoinut. (DQS Finland Oy, 2022.) Auditoinnin läpikäyneiden yritysten tulokset löytyvät Euroopan kemianteollisuuden kattojärjestö CEFIC:n extranetin kautta. Jäsenyritykset pystyvät tarkastelemaan yritysten tuloksia. (Nurminen Logistics Oyj News, 2013, s. 5.)

2.4 Tavoitteet

Opinnäytetyön tavoitteena oli valmistella toimeksiantajayritys SQAS-auditoinnin hakemiseen. Tarkoituksena oli selvittää SQAS-auditoinnin vaatimukset ja yrityksen nykytila sekä verrata näitä keskenään. Vertailun perusteella luotiin yritykselle parannus- ja muutosideoita sekä lisäksi täytettiin auditointiin vaadittava esitietolomake Pre-Assessment-Document (PAD).

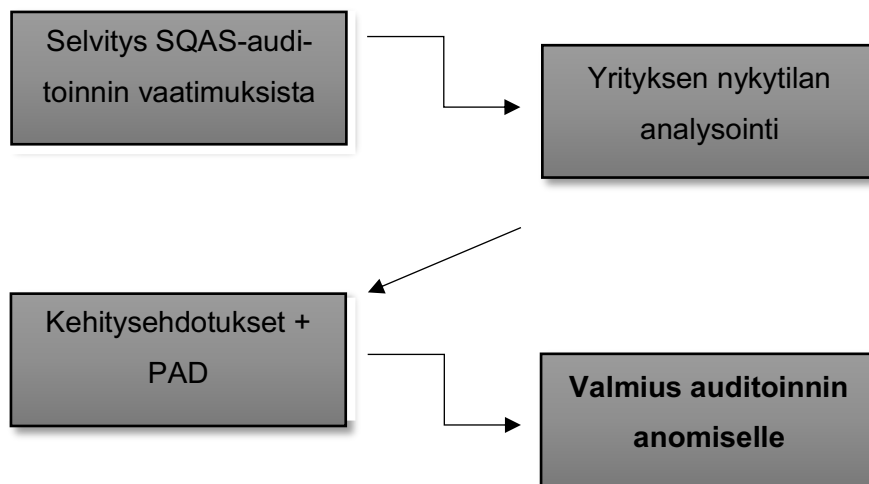
SQAS-auditoinnin suuntaviivat löytyvät viidestä eri lomakkeesta, joista opinnäytetyössä käytettiin SQAS-peruskyselylomaketta, johon kuuluivat yleiset auditoinnin suuntaviivat ja kysymykset. Toimintoihin liittyvien yksityiskohtaisempien kyselylomakkeiden tarkastelu jätettiin opinnäytetyön ulkopuolelle. Tarkoituksena on, että tuotoksen perusteella yrityksellä olisi valmius päästä auditointiprosessissa eteenpäin ja anoa SQAS-auditointia tehtäväksi.

2.5 Opinnäytetyön prosessi

Opinnäytetyön tapauksessa toimeksiantajayritys haluaa teettää toiminnalleen SQAS-auditoinnin, sillä yritys on aloittamassa yhteistyön erään teollisuuden toimijan kanssa, jonka yhteistyövaatimuksena on, että logistiikkayritys on SQAS-auditoitu. Jotta Valtasiirto voi teettää SQAS-auditoinnin, tulee yrityksen

ensin perehtyä auditoinnin suuntaviivoihin, sekä täyttää PAD-dokumentti (Pre-Assessment-Document).

Opinnäytetyön ensimmäisenä vaiheena tuli selvittää SQAS-auditoinnin suuntaviivoja ja vaatimuksia, joiden pohjalta selvitettiin yrityksen nykytilaa sekä kuinka hyvin yritys vastaa auditoinnin kysymysten vaatimuksiin. Vertailun ja selvityksen perusteella luotiin yritykselle parannus- ja muutosehdotuksia. Seuraavaksi kerättiin tiedot auditointiin vaadittavaa Pre-Assessment-dokumenttia varten. Dokumentti täytettiin ja tallennettiin luonnoksena SQAS-sivuille ennen lähettämistä.

Kuva 1. Opinnäytetyön prosessi.

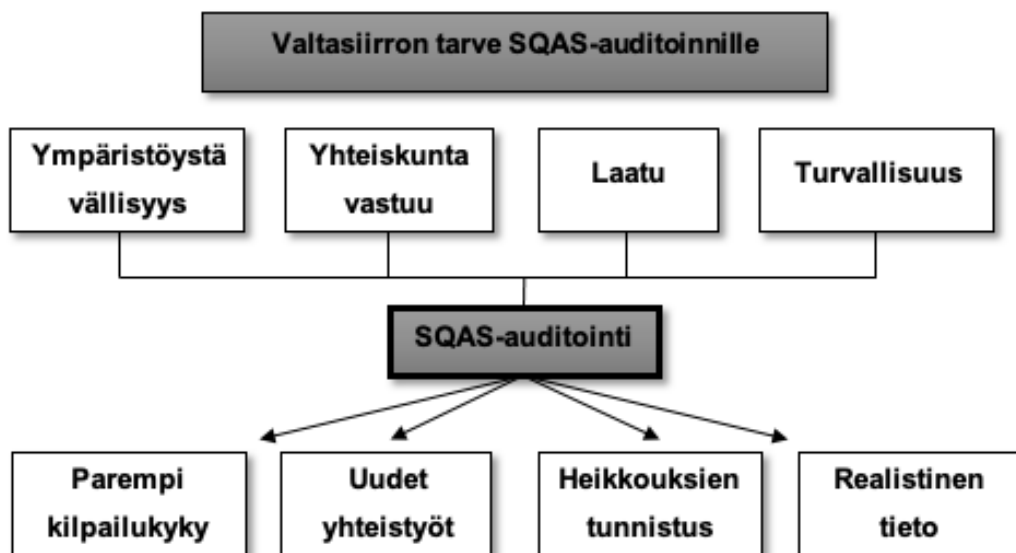
2.6 Teoreettinen viitekehys

Teoreettisen viitekehysten voi esittää kahdella eri tavalla, perinteisemmässä tavassa viitekehys esitetään työn alkuosassa ja empiria vasta viitekehysten jälkeen. Tällöin työssä on selkeä teoriaosuus ja empiriaosuus. Toinen tapa on esittää teoria ja empiria rinnakkain, jolloin teoriaosuus ja empiria vuorottelevat keskenään. (Kananen, 2010, s. 44.)

Tässä opinnäytetyössä teoriaosuutta on käsitelty pääasiassa työn alkuosassa, mutta samalla on tuotu esille empiriaosuutta, eli teoriaosa ja empiriaosa esitetään osaksi limittäin. Teoriaosuudessa käsitellään seuraavia aiheita: ympäristöystävällisyys, yhteiskuntavastuu, laatu ja turvallisuus. Jokaisen aiheen jälkeen on katsaus aiheesta Valtasiirron näkökulmasta. Työn empiirisessä osassa esitellään yleisesti SQAS-auditointi ja sen tarkoitus, sekä tarkemmin auditointiprosessia ja sen vaatimuksia.

Kuvassa 2 on esitetty teoreettinen viitekehys, jossa on ylimpänä Valtasiirron tarve SQAS-auditoinnille. Sen alla ovat käsitteet, joita käsitellään työn teoriaosassa. Nämä ovat aiheita, joita SQAS-auditoinnissa pääasiassa tarkastellaan ja arvioidaan. Teoriaosuudessa tuodaan esille myös kyseiset käsitteet

toimeksiantajayrityksen näkökulmasta. SQAS-auditointi tuottaa parhaimmillaan yritykselle paremman kilpailukyvyn, uusia yhteistyöitä, auttaa yritystä tunnistamaan heikkouksia sekä tarjoaa realistista tietoa yrityksen ja sen toimintojen nykytilanteesta.

Kuva 2. Teoreettinen viitekehys.

2.7 Aiemmat tutkimukset aiheesta

Varsinaisia tutkimuksia aiheesta ei paljoa löytynyt, mutta esimerkkejä muiden samankaltaisten yritysten auditoinneista löytyi. Bulk Tainer Logistics Ltd on iso-britannialainen nestetavaratuotteita kuljettava kuljetusliike, joka on teettänyt SQAS-auditoinnin. Yrityksen auditoinnissa käytiin läpi yli 340 kysymystä yhdessä ulkopuolisen auditoijan kanssa. (Bulk Tainer Logistics Ltd, n.d.)

Auditoija arvioi, kuinka hyvin yritys täyttää logistiikkapalvelujen tarjoajana asetetut laatu-, organisaatio-, ympäristö- ja turvallisuusvaatimukset. Yrityksen www-sivuilla kerrotaan, miten tuloksena saatiin yksityiskohtainen tosiasioihin perustuva raportti, joka auttaa myös itse yritystä tunnistamaan ja parantamaan mahdollisia heikkoja toimintoja yrityksessä. (Bulk Tainer Logistics Ltd, n.d.)

Myös DB Schenker Oy on teettänyt SQAS-arvioinnin vuonna 2017. Arviointi käsitti DB Schenkerin Suomen pääkonttorin Vantaalla, Nurmijärven logistiikkakeskuksen sekä Turun varasto- ja kuljetuspalvelut. Toimintaa on arvioitu tätä ennen vuonna 2014. Schenker sai auditoinnista hyvät tulokset, mutta artikkelin mukaan parannettavaa löytyy vielä kemikaalialan kehittämisen toimintolähtöisen turvallisuusmallin toteuttamisen. (DB Schenker, 2017.)

SQAS-auditointi tuottaa yritykselle relevanttia tietoa sen heikkouksista ja vahvuuksista, jonka avulla yritys voi alkaa kehittämään toimintaansa. Auditoinnin tulos antaa myös asiakkaalle realistista tietoa yrityksestä. Parhaimmillaan auditointi voi parantaa yrityksen kilpailukykyä ja luotettavuutta. Kuten edellä mainituissa tutkimuksissa, pyritään Valtasiirrolla myös siihen, että saataisiin tietoa yrityksen mahdollisista heikkouksista, jotta liiketoimintaa voitaisiin kehittää. Lisäksi, kuten esimerkiksi Bulk Tainer Logistics: lla, opittaisiin myös itse tunnistamaan ja parantamaan niitä.

3 TOTEUTUSTAPA JA TIEDONKERUUMENETELMÄT

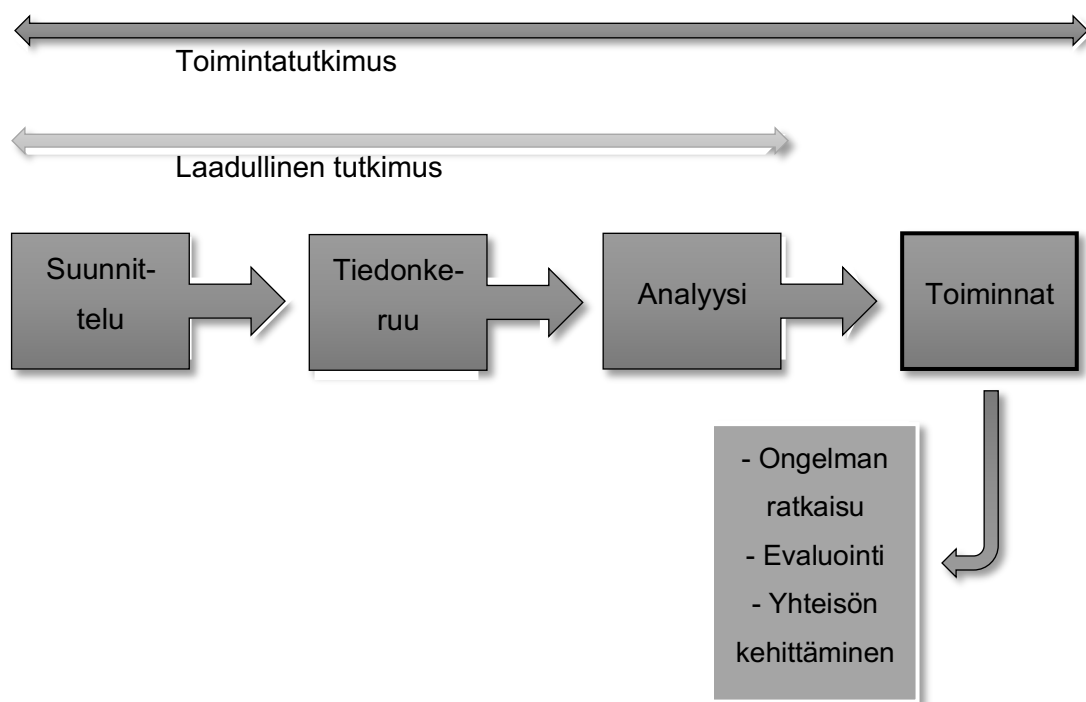
3.1 Tutkimusmenetelmä

Tämä opinnäytetyö on toteutettu toiminnallisena tutkimuksena. Se on enemmän kuin laadullinen tutkimus, sillä tavoitteena on jokin kehitys tai muutos. Sanotaan, että toimintatutkimus alkaa siitä, mihin perinteinen laadullinen tutkimus päättyy. Laadullisella tutkimuksella pyritään ymmärtämään ja selittämään jotain tiettyä ilmiötä. Sitä pidetään eräänlaisena tutkimusten ”äitinä”, sillä myös määrällinen tutkimus perustuu laadulliseen tutkimukseen. (Kananen, 2010, s. 157.)

Määrällisessä eli kvantitatiivisessa tutkimuksessa ilmiötä ja ilmiöiden välisiä suhteita selvitetään ja tutkitaan määrällisillä mittareilla. Tekijät on tunnettava, jotta niiden välisiä suhteita ja niitä on mahdollista mitata ja määritellä syy- ja seuraussuhteita. Toimintatutkimuksen taustalla tulee olla laadullista tutkimusta. Jos ilmiötä tai ongelmaa ja siihen vaikuttavia tekijöitä ei pystytä määrittelemään, ratkaisua ei pystytä esittämään eikä muutosta voi saada aikaiseksi. (Kananen, 2010, s. 157.)

Laadullisessa tutkimuksessa ei pyritä vaikuttamaan toimintaan, kuten toimintatutkimuksessa. Toimintatutkimus voi sisältää laadullisen tutkimuksen eri menetelmiä tiedonkeruuseen ja analyysiin liittyen, sillä toimintatutkimukselle ei ole kehitetty omia menetelmiä. Toimintatutkimukseen voi sisältyä myös kvantitatiivisen tutkimuksen osia, esimerkiksi siinä vaiheessa, kun halutaan olla varmoja muutoksen vaikutuksista. Silloin saatetaan käyttää määrällisen tutkimuksen menetelmiä, kuten kyselyjä. (Kananen, 2010, s. 157-158.)

Toimintatutkimus saattaa kestää ajallisesti pidempään, kuin muut tutkimukset, sillä ilmiön perehtymiseen menee aikansa, kuten myös toimenpide ja parannusehdotusten suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Yhteenvedonä toimintatutkimus on sekoitus eri tutkimusmenetelmiä, joten kyseessä on tutkimusstrategia. (Kananen, 2010, s. 158.)

Kuva 3. Toimintatutkimus suhteessa kvalitatiiviseen tutkimukseen (Kananen, 2010, s. 157).

3.2 Tiedonkeruumenetelmät

Laadullisessa tutkimuksessa eli kvalitatiivisessa tutkimuksessa noudatetaan pääsääntöisesti yleisintä tutkimusprosessia, jossa ensin määritellään tutkimusongelma, jota seuraa tutkimuskysymykset. Tutkimuskysymyksiin vastaukset hankitaan aineistolla. Laadullinen tutkimus voidaan vaihteistaa myös seuraavasti: suunnittelu, tiedonkeruu, analyysi ja tulkinta. Sen erottaa määrällisestä tutkimuksesta siitä, että laadullisessa tutkimuksessa tutkimusobjekteja on yksi tai muutama. Määrällisessä tutkimuksessa tutkittavia on yleensä kymmeniä tai satoja. (Kananen, 2010, s. 36-37.)

Laadullisen tutkimuksen tärkeimpiä tiedonkeruumenetelmiä ovat haastattelu, havainnointi ja erilaiset dokumentit. Käytettävä tiedonkeruumenetelmä määräytyy tutkittavan ilmiön ja sen ominaisuuksien mukaan sekä halutun tiedon autenttisuudesta ja tarkkuudesta (Kananen, 2010, s. 48). Tämän opinnäytetyön tiedonkeruumenetelminä on käytetty kyseisiä laadullisen tutkimuksen

menetelmiä, eli haastattelua, dokumenttianalyysia ja havainnointia. Nämä todettiin toimiviksi tiedonkeruumenetelmiksi, joilla saatiin kerättyä tarvittavat tiedot ja aineistot toimeksiantajayrityksestä SQAS-auditointia varten.

3.2.1 Haastattelu

Tutkimus- ja kehittämistyössä haastattelu on yksi käytetyimmistä tiedonkeruumenetelmistä. Haastattelulla voidaan saada nopeasti melko syvällistä tietoa. Tiedonkeruumenetelmänä haastattelulla halutaan korostaa yksilöä tutkimustilanteen subjektina. Sillä saadaan myös uusia näkökulmia, haastatteleamalla esimerkiksi eri henkilöitä. Haastattelu on kannattavaa yhdistää muihin menetelmiin. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti, 2015, s. 106).

Haastattelun ilmiönä voi toimia vain ihminen. Erilaisia haastattelujen toteutus-tapoja ovat: yksilöhaastattelu, ryhmähaastattelu sekä focus-group-haastattelu. Ryhmähaastattelussa haastatellaan useampaa ihmistä kerralla, jolloin haastattelijan aikaa säästyy, mutta toisaalta työtä on silloin enemmän. Yksilöhaastatteluilla saadaan tarkempaa ja luotettavampaa tietoa, kuin ryhmähaastatteluista. (Kananen, 2010, s. 52-32.)

Haastateltava on valittava niin, että tutkittava ilmiö liittyy haastateltavaan, eli valitaan henkilö, jota ilmiö koskettaa. Henkilöiden, keitä ilmiö koskettaa, voi olla joskus haastava määrittää ja se voi vaatia oman tutkimuksensa. Jos haastateltavia ilmiöön liittyviä henkilöitä ei voida tavoittaa, valitaan seuraavaksi ne, jotka tietävät eniten käsiteltävästä ilmiöstä. (Kananen, 2010, s. 54.)

Haastattelun teemat tulee valita niin, että ne kattavat koko ilmiön mahdollisimman hyvin. Ilmiö koostuu tekijöistä ja/tai elementeistä sekä niiden välisistä riippuvuussuhteista tai prosesseista ja se liittyy ympäristöönsä jollakin tavalla. Kysymyksillä varmistetaan kaikkien osa-alueiden mukaantulo. Haastattelun alussa ei mennä yksityiskohtiin, vaan teemahaastattelussa edetään yleisestä asiasta yksityiseen. Tätä kutsutaan suppilotekniikaksi. (Kananen, 2010, s. 55.)

Tässä työssä haastattelun kohteena ovat Valtasiirron toimitusjohtaja sekä tarvittaessa muu johdon henkilöstö. Haastattelut on toteutettu yksilöhaastatteluina. Toimitusjohtajalla on parhaiten tiedossa yrityksen perustiedot, ja työjohtajilla parhaat tiedot omista vastuualueistaan. Toimitusjohtaja vastaa pääasiassa Valtasiirron näkökulmista erilaisiin vastuuasioihin. Haastattelua varten suunniteltiin etukäteen, mitä haastattelussa kysytään. Tässä tapauksessa haastattelun kysymykset on muodostettu SQAS-auditoinnin kriteerien pohjalta sekä Pre-Assessment-dokumentin pohjalta.

3.2.2 Dokumenttianalyysi

Dokumenttianalyysissa pyritään muuttamaan jokin aineisto kirjalliseen muotoon. Aineistoa voi olla esimerkiksi tekstiksi muutettu haastattelu, www-sivut, vuosikertomukset, lehtiartikkelit, valokuvat, puheet, raportit yms. materiaalit. Dokumenttianalyysillä pyritään lisäämään informaatioarvoa. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti, 2015, s. 136).

Tekstiaineiston käsittelyssä noudatetaan samoja analysointi- ja tulkintatekniikoita, kuin haastatteluissa. Teksti luetaan useasti läpi ja sen perusteella tehdään aineistoista tulkintoja. Laajojen aineistojen käsittelyssä apuna voidaan käyttää esimerkiksi tekstin tiivistämistä. (Kananen, 2010, s. 64.)

Dokumentteja, eli kirjallista aineistoa voidaan käyttää yksinään tutkimusmateriaalina tai sitä voidaan käyttää myös haastattelujen tukena tai täydentäjänä. Kirjallisia aineistoja pidetään usein luotettavampina kuin haastatteluja, jos kyseessä on esimerkiksi menneeseen liittyvä tapahtuma tai asia, sillä ihmisten muistaminen voi olla valikoivaa ja rajallista. Yrityksiin liittyvät asiat ovat yleensä monisyisiä, joten ne vaativat tueksi kirjallisia dokumentteja. (Kananen, 2010, s. 66.) Tässä työssä dokumenttianalyysia on hyödynnetty, kun on tarkasteltu SQAS-auditoinnin Pre-Assessment-dokumenttia sekä auditoinnin kyselylomaketta, joka sisältää auditoinnin kriteerejä ja suuntaviivoja.

3.2.3 Havainnointi

Havainnoinnin avulla voidaan saada tietoa muun muassa siitä, mitä tapahtuu organisaation luonnollisessa toimintaympäristössä. Sen avulla voidaan esimerkiksi täydentää haastatteluja. Myös havainnointi vaatii huolellisen valmistelun ja suunnittelun. Havainnoija saattaa tarvita esimerkiksi luvan tai organisaation johdon hyväksynnän havainnointia ja tiedonkeruuta varten. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti, 2015, s. 114-115.)

Havainnointia käytetään tilanteissa, joissa havaintoilmiön kanssa kommunikointi ei ole mahdollista esimerkiksi yhteisen kielen puuttumisen vuoksi. On olemassa piilohavainnointia, suoraa havainnointia, osallistavaa havainnointia sekä osallistuvaa havainnointia. Piilohavainnointia käytetään, kun ei haluta, että havainnointi vaikuttaa havainnoitavaan. Sitä voidaan käyttää esimerkiksi arkaluontoisten ilmiöiden tutkimiseen. Suoraan havainnoitaessa havainnoitava oleva kohde on tietoinen havainnoitsijan läsnäolosta. Sekä osallistavassa, että osallistuvassa havainnoinnissa havainnoitsija on mukana itse toiminnassa. (Kananen, 2010, s. 49.)

Havainnointi voidaan jakaa strukturoituun sekä strukturoimattomaan havainnointiin. Strukturoidussa havainnoinnissa havainnoitsijalla on valmiiksi suunnitelma, mitä havainnoinnissa on seurattava. Havainnoitsijalla voi olla esimerkiksi jokin lomake, johon kirjataan valmiiksi määritellyt asiat ja havainnot tapahtumista. Strukturoimattomassa havainnoinnissa ei ole ennalta määritettyä listaa tai suunnitelmaa, mitä asioita havainnoidaan. Tällaisessa tilanteessa havainnoitsija kirjaa mahdollisimman paljon tilanteeseen liittyviä havaintoja ja asioita. (Kananen, 2010, s. 50.)

Havainnointia voidaan käyttää myös tilanteissa, joissa tieto ilmiöstä on vähäistä tai sitä ei ole ollenkaan. Etuna havainnoinnissa on tilanteen autenttisuus, se toteutetaan ilmiön luonnollisessa ympäristössä ja kontekstissa. Havainnointimenetelmän käyttökelpoisuus riippuu ilmiöstä, jota tutkitaan. Kaikista ilmiöistä ei välttämättä saada havainnoinnilla mitään irti, joten ilmiön tulee olla havainnoitavissa. Esimerkiksi ihmisen ajattelua tutkiessa, havainnointi ei ole

hyvä tiedonkeruumenetelmä, sillä ihmisen ajatuksia ei voi ulkoapäin havaita katsomalla. (Kananen, 2010, s. 49.)

Minkälaista ilmiötä havainnoidaan sekä minkälainen tutkimusongelma on kyseessä, määrittelevät sen, millaisia työkaluja havainnoinnissa käytetään. Havainnointitilanteissa voi olla kaksi ääripäätä, joko tiedetään, mitä havainnoidaan, tai ei tiedetä ollenkaan. Jos ilmiö halutaan taltioida kokonaisvaltaisesti, voidaan siihen käyttää esimerkiksi videointia tai muuta vastaavaa ratkaisua. Myös perinteistä kynää ja paperia voidaan käyttää ilmiön havaintojen ylös kirjaamiseen. Aineiston keruu ja analyysi tapahtuvat yleensä laadullisessa tutkimuksessa yhtäaikaisesti, jolloin havainnoijan käsitys ja ymmärrys ilmiöstä kasvavat havainnoinnin aikana. (Kananen, 2010, s. 51.)

Tässä tapauksessa havainnointi on toteutettu pääasiassa työskentelyn ohella, sillä opinnäytetyön tekijä työskentelee toimeksiantajayrityksessä. Havainnoinnilla on pyritty täydentämään haastatteluista saatuja tietoja. Havainnointi on suoraa havainnointia, mutta myös toisaalta osallistavaa. Haastatteluilla ja havainnoinnilla saatujen tietojen avulla pystytään analysoimaan yrityksen toimintaa ja sitä kautta rakentamaan informatiivista esitietoa Pre-Assessment-dokumenttia sekä kehitysideoita varten. Havainnointi on toteutettu pääasiassa strukturoimattomana.

4 VASTUULLINEN LOGISTIikka

4.1 Ympäristöystävällisyys

Huolinta- ja logistiikkapalvelualan mukaan ympäristöystävällinen logistiikka tarkoittaa sitä, että asiakkaan tarvitsema kuljetuspalvelu pyritään toteuttamaan mahdollisimman vähän ympäristöä kuormittavalla tavalla. Asiakkaat ovat yhä kiinnostuneempia kuljetuspalvelujen synnyttämistä päästöistä, ja osa asiakkaista voi jopa vaatia kattavaa raporttia päästöjen syntymisestä sekä keinoista vähentää niitä erilaisilla ratkaisuilla. (Katro, 2019.)

Monet logistiikan toimijat ovat asettaneet itselleen nollapäästötavoitteen, jossa pyritään laskemaan erilaisilla toimenpiteillä päästöt nolnaan vuoteen 2050 mennessä. Toimenpiteitä ovat muun muassa digitalisaation hyödyntäminen reittioptimoinnissa kuljetuskilometrien vähentämiseksi, ympäristöystävällisempien kuljetusmuotojen suosiminen sekä vähäpäästöisten polttoaineiden käyttö. (Katro, 2019.)

Digitalisaatio on logistiikka-alan yksi tärkeimmistä kehityshankkeista, jonka merkitys korostuu yhä enemmän ympäristötietoisuuden lisääntyessä. Tiedonkulun digitalisointi tehostaa logistiikan suunnittelua ja parantaa samalla ympäristötehokkuutta. Näkemykset vaihtelevat vielä paljon Euroopan sisällä, sillä esimerkiksi Saksassa kuljetuksiin tarvitaan vielä paperinen rahtikirja, Suomessa kun taas pystytään toimimaan sähköisellä rahtikirjalla. (Huolintaliitto, 2020.)

Suurimmat haasteet logistiikka-alan digitalisoinnissa syntyvät verkostojen monimuotoisuudesta. Alalla toimii useita erilaisia yrityksiä, suuria kansainvälisiä kuljetusyrityksiä sekä pieniä perheyrityksiä, joilla on jokaisella hyvin erilaiset valmiudet ja tarpeet digitaalisuuden hyödyntämiseen. Parhaiten digitalisoinnin kehitystä voidaan tukea edistämällä tiedonsiirron standardeja sekä sähköisten kuljetusasiakirjojen hyväksymistä kansainväliselläkin tasolla.

Mobiiliverkkojen kattavuus ja tiedonsiirron kustannusten kohtuullisuus ovat myös asioita, jotka ovat olennaista varmistaa. (Huolintaliitto, 2020.)

4.1.1 Valtasiirron ympäristöpolitiikka

Valtasiirron ympäristöpolitiikka perustuu yrityksen tapaan toimia niin, että ympäristövaikutuksia syntyy mahdollisimman vähän. Yritys ottaa käyttöön vähäpäästöistä kalustoa yhteistyössä toimittajien kanssa, seuraa kaluston kuntoa jatkuvasti sekä tekee niihin tarvittavat korjaukset oikea-aikaisesti. Valtasiirto haluaa tukea kestävästä kehitystä pitkällä aikavälillä, jota tukemassa yrityksellä on kalustonhallintaohjelma. Ohjelma ohjaa tarkastelemaan kokonaiskustannuksia kuljetuspalvelun alusta loppuun ja kannustaa palvelun tuottamiseen laadukkaasti siten, että edullisin ja kustannustehokkain vaihtoehto on käytävissä. Tämän lisäksi ohjelma auttaa ylläpitämään kaluston kuntoa.

Valtasiirto kouluttaa jatkuvasti henkilökuntaan kuuluvia kuljettajia taloudelliseen ajotapaan. Kuljetukset pyritään aina hoitamaan niin, että täyttöaste olisi mahdollisimman hyvä. Toimintatapa on samalla sekä kustannustehokas, että ympäristöystävällinen. Valtasiirto kouluttaa henkilökuntaansa myös vähentämään omalta osaltaan ympäristön rasittamista. Tämä edellyttää sen, että toiminnasta aiheutuvien ympäristöhaittojen syyt ja seuraukset tulee selvittää. Poikkeamat käsitellään mahdollisimman nopeasti ja korjaavat toimenpiteet aloitetaan välittömästi.

Valtasiirto kehittää jatkuvasti toimintaansa, jotta päästöt ja raaka-aineiden käyttö olisivat tulevaisuudessa vieläkin pienemmät. Koko henkilökunta yritysjohtoa myöden on sitoutunut tähän, jotta tavoitteet ja päämäärät saavutetaan. Henkilökunta noudattaa kaikkia sisäisiä ja ulkoisia ympäristönsuojeluohjeita, -asetuksia, -määräyksiä ja -lakeja. Toimintaa seurataan säännöllisillä ympäristöauditoinneilla. Yritysjohto ja yhteistyökumppanit seuraavat näiden tarkastusten tuloksia, joiden pohjalta tehdään tarpeelliset johtopäätökset ja mahdolliset muutokset toiminnoissa ympäristöpäämäärien saavuttamiseksi. Päästöjen ja ajotapojen seurannassa hyödynnetään tähän suunniteltua ohjelmistoa.

Valtasiirto seuraa myös erinäisillä laatu- ja ympäristökäsikirjassa mainituilla mittareilla ympäristövaikutuksia ja pyrkii vähentämään ympäristön rasiusta sekä parantamaan ympäristöystävällisyyttä jatkuvasti, kuitenkin taloudellisuutta unohtamatta. Yrityksen ympäristöpolitiikan päämääriä on vähentää ilmaan, veteen ja maaperään kohdistuvia ympäristörasitteita minimoimalla saasteiden ja haitallisten aineiden päästöjä, taloudellisella ja tarkoituksenmukaisella energiankäytöllä, asianmukaisella ja ympäristöystävällisellä jätteenkäsittelyllä sekä huolehtimalla, että turvallisuus- ja terveysriskejä hallitaan mahdollisimman hyvin.

Lisäksi yritys huolehtii, että kaikki sidosryhmät noudattavat ja ottavat huomioon ympäristönäkökohdat toiminnassaan sekä noudattavat omalta osaltaan myös sidosryhmien vaatimuksia ympäristöasioissa. Toimintaa pyritään jatkuvasti kehittämään ympäristöystävällisempään suuntaan asettamalla tavoitteita toiminnalle ja priorisoimalla ympäristönäkökohtia. Aina palveluja suunniteltaessa yhtenä tärkeimpänä kriteerinä pidetään palvelun laadun lisäksi palvelun ympäristövaikutuksia.

4.2 Yhteiskuntavastuu

Yhteiskuntavastuu eli Corporate social responsibility (CSR) on liiketoimintamalli, joka auttaa yritystä olemaan sosiaalisesti vastuussa itselleen, sidosryhmilleen sekä niin kutsutulle yleisölle. Yrityksien tulisi olla tietoisia siitä, millainen vaikutus niillä on kaikilla yhteiskunnan eri osa-alueilla, taloudellisella, sosiaalisella ja ympäristön osa-alueella. (Fernando, 2023.)

Yhteiskuntavastuuseen sitoutuminen tarkoittaa, että yritys toimii normaalissa liiketoiminnassaan tavalla, joka edistää yhteiskuntaa ja ympäristöä, kuin että vaikuttaisi negatiivisesti niihin. Yhteiskuntavastuussa onnistuessaan, yritys edistää samalla myös sen positiivista brändikuvaa. Yhteiskuntavastuu jaetaan usein neljään eri luokkaan: ympäristövaikutukset, eettinen vastuu,

hyväntekeväisyys ja taloudellinen vastuu. Esimerkiksi Starbucks ja Ben & Jerry's pyrkivät olemaan edelläkävijöitä yhteiskuntavastuun tavoittelussa. (Fernando, 2023.)

Ympäristövastuu on yhteiskuntavastuun peruspilari. Yritys voi vaikuttaa positiivisesti ympäristöön vähentämällä saastumista, jätettä, luonnonvarojen kuluusta sekä päästöjä, joita syntyy valmistusprosesseissa. Yritys voi myös kierrättää ja uusiokäyttää materiaaleja. Tavaroiden jakeluun ja toimitukseen voidaan vaikuttaa valitsemalla menetelmiä, jotka aiheuttavat vähiten päästöjä. (Fernando, 2023.)

Eettinen vastuu tarkoittaa, että yrityksen toiminta on oikeudenmukaista ja eettistä. Yritys pääasiassa asettaa omat standardinsa, vaikkakin ulkoiset vaatimukset niitä myös muokkaavat. Eettistä vastuuta voidaan edistää esimerkiksi tasavertaisella kohtelulla kaikkia kohtaan iästä, kulttuurista, seksuaalisesta suuntautumisesta yms. riippumatta. Oikeudenmukainen palkka sekä työsuhte ovat osa eettistä vastuuta. Yrityksen tulisi olla myös avoin ja rehellinen sen osakkaille ja sidosryhmilleen. Tiedotuksen tulisi tapahtua oikea-aikaisesti. (Fernando, 2023.)

Filantrooppinen vastuu, eli vapaaehtoinen hyväntekeväisyys haastaa yritystä, millaisen yhteiskunnallisen panoksen se antaa. Yksinkertaisesti se tarkoittaa sitä, kuinka yritys käyttää resurssejaan tehdäkseen maailmasta paremman. Yritys voi esimerkiksi lahjoittaa voittojaan hyväntekeväisyyteen tai tarkoituksiin, joihin yritys uskoo. Yritys voi myös sponsoroida esimerkiksi varainhankintatapahtumia tai olla läsnä yhteisössä ja niihin liittyvissä tapahtumissa. (Fernando, 2023.)

Taloudellinen vastuu yhdistää nämä kolme aiemmin mainittua vastuuta. Kun yritys keskittyy enemmän ympäristöön, eettisyyteen ja hyväntekeväisyyteen, on sen kuitenkin tuettava näitä suunnitelmia taloudellisilla investoinneilla. Taloudelliseen vastuuseen kuuluvia investointeja ovat uusien tuotteiden tutkimus ja kehitys, jotka edistävät kestävästä kehitystä. Siihen kuuluu myös erilaisten kykyjen rekrytointi monipuolisen työvoiman takaamiseksi. Lisäksi siihen voi

kuulua prosesseja, jotka saattavat olla kalliita, mutta tuottavat parempia yhteiskuntavastuullisia tuloksia. Myös avoin ja oikea-aikainen taloudellinen raportointi, mukaan lukien ulkoiset tarkastukset sisältyvät taloudelliseen vastuuseen. (Fernando, 2023.)

Yhteiskuntavastuullisessa yrityksessä otetaan vastuu kaikista yritystoiminnan vaikutuksista ympäröivään yhteiskuntaan sekä yrityksen sidosryhmiin. Vastuullinen yritys harjoittaa kestävästä yritystoimintaa pitkällä aikavälillä ja toimintaa ohjaavat asetukset, kansainväliset sopimukset, lait, suositukset sekä puitesopimukset, joita ammattiyhdistysliikkeen ja yritysten välillä on. Vastuullisessa yritystoiminnassa otetaan huomioon muun muassa ihmisoikeuksien kunnioittaminen, yrityksen toiminnan avoimuus ja valvonta, ympäristövaikutusten arviointi sekä raportointi yrityksen toiminnasta. (Kuluttajaliitto, n.d.)

Vaikeimpia yhteiskuntavastuukysymyksiä ovat ne, jotka liittyvät globalisaatioon ja tuotannon siirtymiseen maihin, joista työsuojelu- ja ympäristölait ovat puutteellisia tai puuttuvat kokonaan. Myös yritysten veronkierto on yksi suurimmista ongelmista yhteiskuntavastuuseen liittyen. Sillä yritykset pyrkivät pienentämään tai välttämään verojaan hyödyntämällä porsaanreikiä, joita lainsäädännössä saattaa esiintyä. Yhteiskuntavastuu saattaa nykyään vaikuttaa merkittävästi yrityksen maineeseen sekä kilpailukykyyn. Tietyille yrityksille vastuullisuusraportointi on pakollista. (Kuluttajaliitto, n.d.)

4.2.1 Valtasiirron yhteiskuntavastuu

Taloudellinen yhteiskuntavastuu tarkoittaa Valtasiirrolle huolehtimista toiminnan liiketaloudellisesta kestävydestä. Siihen sisältyvät esimerkiksi voiton tuottaminen ja verojen maksaminen asianmukaisesti. Sosiaalinen yhteiskuntavastuu liittyy Valtasiirrolla ihmisten hyvinvointiin ja osaamisen kehittämiseen. Ihmisoikeuksien kunnioittaminen on yrityksen sosiaalisen vastuun perusta. Sosiaalista vastuuta koskeva sääntely, esimerkiksi työelämän lainsäädäntö

ohjaa toimintaa monin tavoin. Lainsäädännössä on velvoitteita, muun muassa yritysvastuun raportoinnin osalta, jotka ohjaavat Valtasiirron toimintaa.

Ekologinen yhteiskuntavastuu tarkoittaa Valtasiirrolla ympäristövaikutusten minimoimista, jota yritys toteuttaa olemalla edelläkävijä ympäristöystävällisissä toimintatavoissa ja kehittämällä jatkuvasti ympäristöystävällisiä tuotteita ja tuotantoprosesseja. Myös kysyntä ohjautuu vähäpäästöisten tuotteiden ja palvelujen suuntaan, jotka tukevat yrityksen toimintaa. Hankinnat ovat oleellinen osa Valtasiirron vastuullisuutta. Ympäristövastuulliset valinnat viestivät arvovon myös asiakkaille. Niiden avulla osoitetaan, että Valtasiirto on kiinnostunut ympäristön tilasta ja yritys haluaa tehdä sen eteen jatkuvasti töitä.

4.3 Laatu

Laatu tarkoittaa tuotteen ominaisuutta tai piirrettä, joilla se täyttää tarpeet ja odotukset, joita asiakas vaatii. Kun tuotteet tai palvelut ovat korkealaatuisia, asiakkaat ovat tyytyväisiä ja todennäköisemmin asiakassuhteet pitkäaikaisempia. (Suomi.fi, n.d.) Jokaisen yksittäisen henkilön tekeminen vaikuttaa organisaation tuottamaan laatuun, asiakaskokemukseen ja tehokkuuteen. Kyse on kokonaisuudesta, jota voidaan kutsua organisaation laatukulttuuriksi. Kun laatu liitetään osaksi operatiivista työtä, se sitouttaa henkilöstöä sekä kehittää laatukulttuuria. Myös laadusta avoimesti puhuminen auttaa laatukulttuurin rakentamisessa. (Arter, 2022.)

Laatu kuvaa erityisesti sellaista piirrettä, mikä koetaan hyvänä. Sitä pidetään hyvän ja onnistumisen käsitteenä. Laatukäsitteiden merkityksiä voidaan ryhmitellä tuotepерusteisiin määritelmiin, tuotantoperusteisiin määritelmiin, rahallisiin arvoperusteisiin määritelmiin, reaalityöelämäisiin arvoperusteisiin määritelmiin sekä heuristisiin ja myyttisiin määritelmiin. (Anttila & Jussila, 2016.)

Tuotteen laatu voi tarkoittaa esimerkiksi nopeutta, tehokkuutta tai kultapitoisuutta. Ne ovat tuotteen mitattavia ominaisuuksia. Kyseiseen laatukäsitteeseen yhdistetään usein hinta ja kustannukset, sillä korkeampi laatu tarkoittaa

yleensä korkeampia tuotantokustannuksia. Samalla perusteella voidaan korkealaatuisesta tuotteesta pyytää korkeampi hinta. Tällä tavoin markkinointihenkilöt usein ymmärtävät kyseisen laatukäsitteen. (Anttila & Jussila, 2016.)

Tuotantoperusteisessa määritelmässä laatu on vaatimusten täyttymistä ja täyttämistä. Laatu on se aste, jolloin tuote täyttää vaatimukset. Se on objektiivinen ja yksikäsitteisesti mitattava suure. Tuotannossa on hyvä olla toimintaohjeena laatutaso tai virheettömyys. Kun kaikki työt tehdään kerralla oikein voivat korkeat tuotantokustannukset olla vältettävissä. (Anttila & Jussila, 2016.)

Rahallisten arvoperusteiden määritelmän mukaan laatu on kohteen käyttöarvo eli utiliteetti. Kohde hankitaan jonkun tietyn henkilökohtaisen tyydytyksen aikaansaamiseksi, eli johonkin tiettyyn tarkoitukseen. Tuotteen laatu muodostuu arvonnalisästä valmistuksen yhteydessä. Laatu on hinnan ja käyttöarvon suhde. (Anttila & Jussila, 2016.)

Reaalitaloudelliset arvoperusteiset määritelmät käsittävät laadun kohteen hyötyarvona. Se on hyöty, jolla tyydytetään tarve, ja joka saavutetaan tuotteen eliniän aikana, riippumatta tuotteen vaihdanta-arvosta tai kuinka suurta arvonnalisää se edustaa. Laatu on siis tuotteen kyky täyttää käyttäjän piilossa olevatkin odotukset ja tarpeet. Sitä voidaan arvioida vain subjektiivisesti. Tässä kohtaa laatu ei välttämättä kuitenkaan tarkoita korkeita tuotantokustannuksia, vaan se on osaamista ja asiakasohjautuvaa toimintaa. (Anttila & Jussila, 2016.)

Heurististen ja myyttisten määritelmien mukaan laatu on luksusta ja hyvyyttä sekä erinomaisuutta ja ylivertaisuutta. Sitä ei voida mitata tai määritellä suljetusti ja se perustuu platonisiin ideoihin. Tällaista laatukäsitettä tuodaan usein esiin esimerkiksi mainonnassa ja 'excellence'-yrityksen toiminnassa. (Anttila & Jussila, 2016.)

Laatua tulee johtaa organisaatioissa ja siitä pitäisi tehdä osa organisaation operatiivista työtä, eikä erillistä ulkoista toimintaa. Se on systeemiajattelun soveltamista organisaatioon ja sitä johdetaan osana systeemiä. Vakiintuneet

toimintatavat luovat varmuutta ja rutiinia arkeen, joka pätee myös työskenteleeseen laadun kanssa. Selvät mallit, toimintatavat, pohjat ja ohjeet helpottavat laatujohtajan työtä. (Arter, 2022.)

4.3.1 Laatustandardit ja -järjestelmät

Laatustandardit määritellään asiakirjoiksi, jotka sisältävät vaatimuksia, spesifikaatioita, ohjeita tai ominaisuuksia, joilla voidaan varmistaa, että materiaalit, tuotteet, palvelut ja prosessit sopivat tarkoitukseensa. Standardit tarjoavat organisaatioille yhteisen näkemyksen, ymmärryksen ja menettelyt, joita tarvitaan sidosryhmien odotusten täyttämiseen. Standardit tarjoavat objektiivisen ja arvovaltaisen perustan organisaatioille ja kuluttajille ympäri maailmaa harjoittaa liiketoimintaa. Laatustandardien periaatteita ovat asiakaslähtöisyys, johtajuus, ihmisten sitoutuminen, prosessilähestyminen, kehittäminen, näyttöön perustuva päätöksenteko sekä suhteiden johtaminen. (American Society for Quality, 2023.)

Kuva 4. Laatustandardien periaatteet (American Society for Quality, 2023).

Organisaatiot käyttävät standardeja saadakseen ohjeita, määritelmiä ja menettelytapoja, jotka auttavat tavoitteiden saavuttamisessa. Standardien avulla yrityksen on helpompi täyttää asiakkaidensa laatuvaatimukset sekä saavuttaa ympäristötavoitteet. Lisäksi niiden avulla voidaan varmistaa, että tuotteet ja palvelut ovat turvallisia ja säännösten mukaista. Laatustandardien käyttö on vapaaehtoista, mutta tietyt sidosryhmät saattavat vaatia ja odottaa niiden käyttöä. Standardien käyttöä saatetaan vaatia jopa liiketoiminnan tai yhteistyön ehtona. (American Society for Quality, 2023.)

Kansainvälisiä standardeja käytetään useimmiten yritysten sertifiointin arviointien kriteerinä. Erilaisia standardeja ovat esimerkiksi ISO 9001 laatujärjestelmä, ISO 13485 lääkinnällisten laitteiden toimialan laatujärjestelmä, ISO 45001 työturvallisuusjärjestelmä ja ISO 14001 ympäristöjärjestelmä. Erilaisia toimiala- tai aihekohtaisia standardeja ovat esimerkiksi ISO 22 000 elintarviketeollisuus tai ISO 27001 tietoturvallisuus. Näiden lisäksi erilaisia standardeja on olemassa suuri määrä. (Sertifiointi, n.d.)

Sertifiointi tarkoittaa sertifikaatin myöntämistä arvioimisen perusteella. Sillä voidaan osoittaa, että yritys tai sen tuote täyttää sertifikaatissa mainitut standardit tai kriteerit. Kansainvälisesti tunnustettu sertifiointi edellyttää, että arviointi suoritetaan ja sertifikaatin myöntää taho, jolla on hyväksyntä eli akkreditointi suorittaa kyseinen arviointi ja todistuksen myöntäminen. Ilmoitetut laitokset voivat suorittaa sertifiointin, kuten esimerkiksi Det Norske Veritas, SGS, KIWA sekä Bureau Veritas. Kun yritys on sertifioitu, sitä arvioidaan säännöllisesti vielä myöntämisen jälkeen, yleensä kerran vuodessa. (Sertifiointi, n.d.)

Laatuajattelun tulee alkaa organisaation työnjohdosta, sekä sitä kautta ulottua kaikkiin yrityksen toimintoihin. Esimerkiksi työterveyden ja -turvallisuuden standardi sekä laatujohtamisen standardi auttavat työyhteisöä tuntemaan kaikki yrityksen normaaliin toimintaan sekä poikkeustilanteisiin liittyvät riski- ja vaaratekijät sekä samalla tehostamaan työyhteisön toimintaa. (Pro PK-Pilvipalvelut, n.d.)

Erilaiset liiketoiminnoille kehitetyt laatujärjestelmät helpottavat yritysten joka-päiväistä toimintaa. Niiden avulla voidaan lisätä turvallisuutta sekä järkeistää yrityksen toimintaa. (Pro PK-Pilvipalvelut, n.d.) Laatujärjestelmällä on monta eri tarkoitusta. Se tarjoaa esimerkiksi uusille työntekijöille selkeät toimintatavat ja tavoitteet, nykyisille työntekijöille mallin jatkuvalla parantamiselle sekä kilpailuetua yritykselle myyntiin ja markkinointiin. Asiakkaalle laatujärjestelmä tarkoittaa toimitusvarmuutta, hyvää laatua ja sitoutumisena asiakkaiden päämääriin. (Talentree Business Design, 2022.)

4.3.2 Laadunhallinta

Laadunhallinnalla pyritään käytännössä saamaan yritys toimimaan niin, että asiakkaat olisivat tyytyväisempiä, toiminta olisi taloudellisempaa, tehokkaampaa, kannattavampaa sekä riskejä olisi vähemmän (Pro PK-Pilvipalvelut, n.d.). Se on toiminto, jossa kaikkia tehtäviä valvotaan, jotta yritys voi ylläpitää haluttua tasoa. Tämä sisältää laatupolitiikan määrittelyn, laadun suunnittelun ja -varmistuksen sekä laadunvalvonnan ja parantamisen. Sitä kutsutaan myös kokonaislaadunhallinnaksi (TQM). Laadunhallinnassa keskitytään pitkän aikavälin tavoitteisiin toteuttamalla lyhyen aikavälin tavoitteita. Kokonaislaadunhallinta edellyttää, että kaikki yrityksen sidosryhmät työskentelevät yhdessä parantaakseen prosesseja, tuotteita, palveluja ja yrityksen kulttuuria. Kokonaislaadunhallinta on pohjimmiltaan liiketoimintafilosofia, jossa ajatuksena on, että yrityksen pitkän aikavälin menestys tulee asiakastyytyväisyydestä ja uskollisuudesta. (Barone, 2022.)

Laadunhallinnan tärkein tavoite on täyttää asiakkaiden vaatimukset ja jopa ylittää asiakkaiden odotukset. Kun organisaatio saavuttaa ja säilyttää asiakkaiden sekä muiden sidosryhmien luottamuksen, on sillä mahdollisuus jatkuvaan menestykseen. Jokainen vuorovaikutustilanne asiakkaiden kanssa luo mahdollisuuden tuottaa heille lisäarvoa. Jatkuvan menestymisen edesauttamiseksi on tärkeää ymmärtää asiakkaiden sekä muiden sidosryhmien nykyiset ja tulevat tarpeet. Asiakaskeskeisyyden tärkeimpiä hyötyjä ovat:

- Asiakas saa suuremman arvon.

- Parempi asiakastyytyväisyys, asiakasuskollisuus, asiakassuhteiden jatkuvuus ja organisaation maine.
- Suurempi asiakaskunta.
- Suurempi markkinaosuus ja suuremmat tuotot (Suomen standardisoimisliitto, n.d.)

Ylin johto määrittelee organisaatiolle yhteisen suunnan laadunhallinnassa. Koko johdon, mukaan lukien alemman johdon tulee luoda olosuhteet, joissa työntekijät sitoutuvat organisaation laatutavoitteiden saavuttamiseen. Kun nämä asiat toteutuvat, muodostuu organisaatiolle mahdollisuus yhdenmukaistaa strategiansa, politiikkansa, resurssinsa ja prosessinsa niin, että se voi saavuttaa tavoitteensa. Johtajuuden hyötyjä:

- Laatutavoitteet saavutetaan tehokkaammin organisaatiossa.
- Prosesseja koordinoidaan paremmin.
- Viestintä eri tasojen ja toimintojen välillä paranee.
- Toimintakykyä kehitetään ja parannetaan organisaation sisällä, jotta halutut tulokset voidaan saavuttaa. (Suomen standardisoimisliitto, n.d.)

Laadunhallinnassa on erityisen tärkeää, että ihmiset osallistuvat ja sitoutuvat täysipainoisesti laatutavoitteiden saavuttamiseen. Tämä edellyttää organisaation eri tasoilla olevien ihmisten kunnioitusta, joka käytännössä tarkoittaa esimerkiksi tunnustuksen antamista, vaikutusmahdollisuuksia sekä pätevyyden lisäämistä. Täysipainoisen osallistumisen hyödyt:

- Parempi ymmärrys organisaation laatutavoitteista, ja suurempi motivaatio tavoitella niitä.
- Parempi osallistumisprosentti kehitystoimiin.
- Yksilöllinen kehittyminen, aloitteiden ja luovuuden lisääntyminen
- Ihmisten tyytyväisyys paranee.
- Luottamus organisaatiossa paranee ja yhteistyö lisääntyy.
- Organisaatiossa kiinnitetään enemmän ja laajemmin huomiota yhteisiin arvoihin sekä kulttuuriin. (Suomen standardisoimisliitto, n.d.)

Prosessimaisessa toimintamallissa toimintoja käsitellään ja hallitaan toisiinsa liittyvinä prosesseina, joista muodostuu yhtenäinen järjestelmä. Sen avulla

johdonmukaiset ja ennustettavissa olevat tulokset ovat helpommin saavutettavissa. Laadunhallintajärjestelmä koostuu toisiinsa liitetystä prosesseista. Ensin organisaatiossa tulee ymmärtää, kuinka järjestelmä tuottaa tuloksia, jotta järjestelmä ja sen suorituskyky pystytään optimoimaan. Prosessimaisen toimintamallin hyödyt:

- Voimavarat saadaan keskitettyä paremmin tärkeimpiin prosesseihin ja kehittämismahdollisuuksiin.
- Yhdenmukaisten ja ennustettavissa olevien tulosten saaminen johdonmukaisten prosessien järjestelmällä.
- Vaikuttavalla prosessien hallinnalla, tehokkaalla resurssien käytöllä sekä eri toimintojen välisten esteiden vähentämisellä saadaan optimoitua suorituskykyä.
- Sidosryhmien luottamuksen saavuttaminen organisaation johdonmukaisuuteen, tehokkuuteen ja vaikuttavuuteen. (Suomen standardisomisliitto, n.d.)

4.3.3 Valtasiirron laatu politiikka

Valtasiirron laatu politiikkaan kuuluvat jatkuva laadun kehitys sekä yrityksen sisällä että kanssakäymisessä kumppaneiden kanssa ympäristöasiat ja työturvallisuus huomioon ottaen. Osaaminen, tavoitettavuus ja hyvä asiakaspalvelu ovat tärkeitä. Laatu on silloin kohdallaan, kun jokainen ottaa vastuun omasta työstään ja työskentelee yrityksen laatu järjestelmän mukaisesti. Valtasiirron laatu politiikan kulmakivet ovat seuraavanlaiset:

- Oikea tuote oikeaan paikkaan, työt kerralla kuntoon.
- Työyhteisön kehittäminen ja koulutus vastaamaan alan nykyisiin ja tuleviin haasteisiin.
- Asiakaslähtöinen toiminta.
- Erityisosaaminen logistisissa materiaalinsiirtoprosesseissa sekä tehtäviin soveltuva monipuolinen ja optimoitu kalusto.
- Henkilöstö ammattitaitoista, organisointikykyistä ja toiminta joustavaa.
- Kilpailukykyä parannetaan kouluttamalla henkilöstöä koulutus suunnitelman mukaisesti.

- Johdon tehokas vuorovaikutteinen tiedottaminen, oikeudenmukainen ja tasa-arvoa kunnioittava johtaminen, selkeät päämäärät ja tavoitteet henkilöstön luottamuksen saavuttamiseksi.

Valtasiirto on sitoutunut laatu politiikkaan ja laadunhallintajärjestelmät ohjaavat yritystä kestäväan kehittämiseen. Valtasiirron toiminta täyttää SFS-EN ISO 9001:2015 laadunhallintajärjestelmästandardin, ISO 45001:2018 työterveys- ja työturvallisuusjohtamisjärjestelmästandardin sekä SFS-EN ISO 14001:2015 ympäristöjärjestelmästandardin vaatimukset. (Valtasiirto Oy, 2023.)

4.4 Turvallisuus

Yritys on vastuussa työntekijöiden turvallisuudesta. Yritysten tulee noudattaa työturvallisuuslakia, sekä muita sopimusten ja lakien asettamia velvoitteita. Työturvallisuuden kuuluu olla osa yrityksen päivittäistä toimintaa ja johtamiskäytäntöjä. Johdon tulee näyttää esimerkkiä työturvallisuusasioissa sekä niiden parantamisessa. Työympäristön vaarat ja riskit on minimoitu, kun työturvallisuusasiat ovat kunnossa. Tämä puolestaan luo hyvän perustan yrityksen liiketoiminnalle, sillä parasta tulosta tuottaa terve, työkykyinen, motivoitunut ja hyvinvoiva työntekijä. (Suomi.fi, n.d.)

Työturvallisuuteen pyrkimisen tulisi olla osa jokaisen työntekijän ammattitaitoa. Johdon tulee varmistaa, että työntekijät tuntevat työnsä vaarat ja haitat sekä osaavat edistää työturvallisuutta omalta osaltaan. Myös esihenkilöitä tulee kouluttaa, jotta he osaavat johtaa käytännössä työntekijöidensä työturvallisuutta. On erittäin tärkeää myös seurata jatkuvasti työntekijöiden työolosuhteita. Kun työturvallisuus on kunnossa, sairauspoissaolot, työtapaturmat ja työn kuormittavuus vähenee ja työhyvinvointi paranee. Turvallisen työpaikan luominen on järjestelmällistä ja pitkäjänteistä työtä. (Suomi.fi, n.d.)

Logistiikan työt ovat laajoja ja ne ulottuvat monelle eri toimialalle. Tämän takia työtapaturmien vähentäminen on merkittävä osa myös logistiikka-alan riskienhallintaa. Logistiikka-alalla on monesti useita eri osapuolia ja toimijoita, jolloin

ei voida puhua pelkästään työturvallisuuslain korostamasta johdon ja työntekijän vastuusta. Käytännössä logistiikka-alalla vastuu turvallisuudesta on kaikkien toimijoiden yhteinen asia. (Wuollet, 2023.)

Kuljetusalalla työaikalakia seurataan käytännössä digipiirtureilla, työvuorolis-toilla sekä piirturikorttiin ja ajoneuvopäätteisiin kerättävällä tiedolla. Poliisi tekee säännöllisiä tarkastuksia työaika ja ylinopeutta koskien, mutta sen lisäksi tarkastuksia tehdään myös ajoneuvon kuntoon, kuorman sidontaan, varusteisiin, ylikuormiin, ammattipätevyyteen ja kuljetusasiakirjoihin liittyen. Ammattipätevyyden lisäksi, saattaa kuljettajilla tulla olla myös muita kursseja tai pätevyksiä suoritettuna, kuten esimerkiksi työturvallisuus, tulityö ja ensiapu. (Wuollet, 2023.)

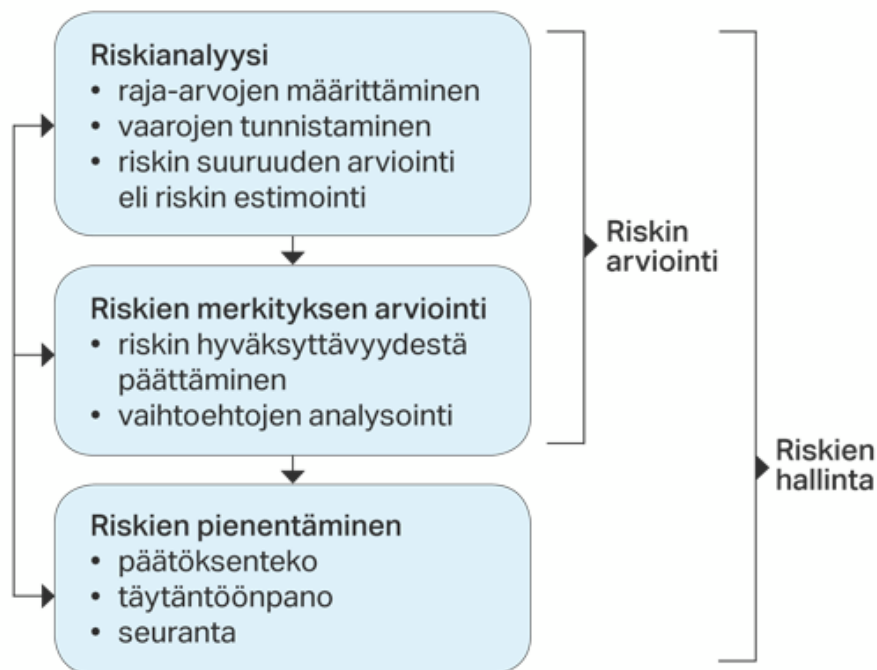
4.4.1 Riskienhallinta

Riskienhallinta tarkoittaa toimenpiteitä, joilla riskejä ja niistä aiheutuvia vahinkoja ennaltaehkäistään ja vähennetään. Työturvallisuuslaki velvoittaa työnantajan selvittämään erilaiset vaarat, kuormitustekijät ja haitat, joita työssä, työolosuhteissa, tiloissa ja työympäristössä saattaa aiheutua. (Logisteam, 2023.) Työturvallisuuden edistäminen aloitetaan aina riskien arvioinnilla ja poistamisella. Jos työn haitta- tai vaaratekijöitä ei voida poistaa tai vähentää, tulee tehdä suunnitelma niiden hallitsemiseksi. (Suomi.fi, n.d.)

Riskienhallinta ja riskien arviointi ovat käytännöllisiä työkaluja, joiden avulla voidaan selvittää, onko työmenetelmissä tai työn teossa puutteita, jotka altistavat vaaratekijöille. Järjestelmällinen tarkkailu sekä työn riskitekijöiden selvittäminen on hyvä integroida osaksi operatiivista työtä. Turvallisuus sekä riskienhallinta kulkevat käsi kädessä. (Logisteam, 2023.) Esimerkiksi koneiden ja laitteiden käyttämisestä mahdollisesti aiheutuvat onnettomuus- ja tapaturmariskit on arvioitava huolellisesti. Tulee myös huomioida sellaiset seikat, jotka saattavat johtaa ammattitaudin kehittymiseen. (Suomi.fi, n.d.)

Ennakointi on yksi tärkeimmistä turvallisen työpaikan syntytekijöistä. Yrityksessä tulee selvittää ja tunnistaa erilaiset haitta-, vaara- ja kuormitustekijät, sekä analysoida, mitä toimenpiteitä tarvitaan, jotta tapaturmat ja vahingot olisivat vältettävissä. Toimenpiteiden suunnittelun tulisi olla osa jokapäiväistä työntekoa. (Logisteam, 2023.)

Riskienhallinta sisältää kolme vaihetta: tunnista vaarat ja haitat, arvioi vaaroihin liittyvien riskien merkitys terveydelle ja turvallisuudelle sekä estä, poista tai pienennä riskejä. Riskienhallinnalla tarkoitetaan systemaattista toimintaa, jossa riskit tunnistetaan, arvioidaan ja minimoidaan, ja jolla pyritään tekemään työolosuhteet turvallisiksi. (Työsuojeluhallinnon verkkopalvelu, 2022.)

Kuva 5. Riskienhallinnan eri osa-alueet (Työsuojeluhallinnon verkkopalvelu, 2022).

Kaikki työhön liittyvät vaarat tulisi pyrkiä poistamaan työnantajan toimesta. Käytännössä kaikkien riskien poistaminen ei kuitenkaan ole mahdollista. (Työsuojeluhallinnon verkkopalvelu, 2022.) Jäljelle jäävää riskiä, jota ei voida riskienhallintakeinoista huolimatta poistaa, kutsutaan jäännösriskiksi (Aluehallintovirasto, 2021, s. 6). Silloin arvioidaan jäljelle jäävän vaaran merkitys

turvallisuudelle ja terveydelle, eli riskin suuruus (Työsuojeluhallinnon verkkopalvelu, 2022).

Riskin suuruudelle voidaan laskea numeroarvo erilaisilla menetelmillä, jonka avulla pystytään todentamaan työturvallisuuden kehittyminen arviointikertojen välillä. Riskin suuruus saadaan määriteltä tapahtuman todennäköisyyden sekä seurausten vakavuuden avulla. Mitä todennäköisempi tapahtuma ja vakavampi seuraus, sitä suurempi riski on. Riskit voidaan luokitella esimerkiksi seuraavalla tavalla: 1 merkityksetön, 2 siedettävä, 3 kohtalainen, 4 merkittävä ja 5 sietämätön. Alla esimerkki riskien luokittelumallista. (Työsuojeluhallinnon verkkopalvelu, 2022.)

Todennäköisyys	Vähäiset seuraukset	Haitalliset seuraukset	Vakavat seuraukset
Epätodennäköinen	1 Merkityksetön riski	2 Siedettävä riski	3 Kohtalainen riski
Mahdollinen	2 Siedettävä riski	3 Kohtalainen riski	4 Merkittävä riski
Todennäköinen	3 Kohtalainen riski	4 Merkittävä riski	5 Sietämätön riski

Kuva 5. Riskien luokittelumalli (Työsuojeluhallinnon verkkopalvelu, 2022).

Riskit tulisi olla hallinnassa vähintään sillä tasolla, että lakien ja säännösten vähimmäisvaatimukset ovat täytetty. Jos riski on merkityksetön, sen pienentämisellä ei tavoiteta merkittävää turvallisuustason nousua. Jos riski on kohonnut lievästi, puhutaan siedettävästä riskistä. Tällöin altistavat vaarat otetaan erityistarkkailuun ja tarvittaessa ryhdytään toimenpiteisiin riskin pienentämiseksi. (Työsuojeluhallinnon verkkopalvelu, 2022.)

Sitä nopeammassa aikataulussa tulee käynnistää toimet riskin ehkäisemiseksi, mitä merkittävämmäksi riski on arvioitu. Toisinaan riski voi olla niin

suuri eli sietämätön, ettei työtä saa jatkaa tai aloittaa, ennen kuin riski on pienennetty tai poistettu kokonaan. (Työsuojeluhallinnon verkkopalvelu, 2022.)

4.4.2 Valtasiirron turvallisuuspolitiikka ja riskienhallinta

Valtasiirrolla vastuu työturvallisuudesta kuuluu jokaiselle työyhteisön jäsenelle. Yritys on päässyt aktiivisella työllään sellaiseen tulokseen, että työturvallisuus on parantunut ja tapaturmat vähentyneet. Yhteistyössä ammattitaitoisen henkilökunnan kanssa, Valtasiirto pyrkii kehittämään turvallista työympäristöä jatkuvasti sekä uudistamaan toimintamalleja myös tulevaisuuden tarpeet huomioiden. (Valtasiirto Oy, 2023.)

Valtasiirto käyttää työturvallisuuden kehittämisessä apuna eräänlaista mobiilisovellusta, jonka avulla työntekijät voivat kirjata havaintoja suoraan kentältä, heti havainnon tehtyään. Kirjaukseen voidaan liittää myös valokuva. Havainto siirtyy suoraan esimiesten käsittelyyn, ja esimies vie tarvittaessa tiedon eteenpäin ja tekee tarvittavat toimenpiteet havaintoon liittyen. Havainnot voivat koskea myös Valtasiirron kumppaniyrityksiä. (Valtasiirto Oy, 2023.)

Turvallisuus on Valtasiirrolla osa työpäivän rutiineja, ja se muodostuu pienistä teoista kuten valppaudesta, ennakoinnista, henkilösuojaimien käytöstä, kaluston kunnossapidosta, hands free -laitteiden käytöstä sekä järjestyksen ylläpitämisestä ja kulkuväylien vapaana pidosta. Turhilta toimintavirheiltä ja onnettomuuksilta välttyään todennäköisemmin, kun työtavat ovat turvalliset. Samalla työn tuottavuus paranee. (Valtasiirto Oy, 2023.)

Myös hyvällä viestinnällä pyritään tekemään työpaikasta turvallisempi, ratkotaan ongelmat yhdessä, ja kysytään, jos jostain ei tiedetä. Turvallisuusasioita käydään läpi viikottain muun muassa turvavarteissa, joissa käsitellään edeltävän viikon turvallisuushavainnot ja muita ajankohtaisia turvallisuusasioita. Turvavarttien pääperiaatteena on muistuttaa, että kentällä tehtävillä havainnoilla on paljon merkitystä, ja jokainen on sitä kautta vastuussa omalta osaltaan turvallisuuden parantamisesta. (Valtasiirto Oy, 2023.)

Valtasiirron tunnistettuja riskejä ovat liiketoimintariskit, ympäristöriskit, henkilöriskit, omaisuusriskit, sopimusriskit sekä tietoriskit. Riskien arvioinneissa käytetään riskienarviointiohjelmistoa, joka perustuu jäännösriskin minimointiin. Järjestelmässä seurataan tehtyjen päätösten etenemistä ja niiden vaikuttavuutta. Liiketoimintariskit ovat osa tulevaisuuden suunnittelua, jossa tulevaisuus tarjoaa riskejä, mutta myös mahdollisuuksia. Vähintään yhtä oleellista riskien tunnistamisen lisäksi on tunnistaa tulevaisuuden mahdollisuudet ja ottaa liiketoimintariskejä. Liiketoimintariskienhallinta on Valtasiirron johdon vastuulla.

5 SQAS-AUDITOINTI

5.1 Tarkoitus

SQAS eli Safety & Quality Assessment System for Sustainability on turvallisuuden ja laadun arviointijärjestelmä, jossa arvioidaan puolueettomasti kemianteollisuuden ja logistiikan palveluntarjoajien toimintaa. Arvioijana toimii Euroopan kemianteollisuuden kattojärjestö CEFIC. Auditoinnissa on ISO 9001 mukaiset vaatimukset ja se sisältää myös ISO 14001 sertifikaatin standardin mukaisia osia. (Rekka Group, 2022.)

SQAS-auditointi sisältää viisi arviointilomaketta, jotka kattavat erityyppisiä kysymyksiä logistiikan ja kemikaalien jakelun parissa toimiville palveluntarjoajille. Kemianteollisuus on kehittänyt kyselylomakkeet tiiviissä yhteistyössä kuljetusalojen ja niistä edustavien eurooppalaisten ammattiliittojen kanssa. Kyselylomakkeet ovat ladattavissa SQAS www-sivustolta. (SQAS, n.d.) Kysymykset koskevat esimerkiksi kuljetus- ja logistiikkapalveluiden kaikkia voimassa olevia määräyksiä. Kysymyksissä käydään myös läpi perusteellisesti koko yrityksen laadunhallintaprosessit, tuotannon prosessit, henkilöstöhallinnon prosessit sekä hallinto- ja johtamisprosessit. (Rekka Group, 2022.)

Arvioinnin kohteena olevat pääaiheet ovat yrityksen toiminnan laatu, turvallisuus, ympäristövaikutukset sekä vastuullisuus. Auditointi on voimassa kolme vuotta, joten uusi arviointi tulisi tehdä aina kolmen vuoden välein. Tämä takaa sen, että yritys haluaa kehittyä ja pitää toimintansa laadukkaana. (Rekka Group, 2022.) Kun auditointi on onnistunut ja yritys on saanut siitä hyvän tuloksen, on se konkreettinen todiste asiakkaille sekä muille sidosryhmille siitä, että yritys on luotettava, hyvä ja turvallinen yhteistyökumppani. Tämä siksi, koska audittoijana toimii puolueeton, kansainvälinen taho.

5.2 CEFIC

CEFIC, eli European Chemical Industry Council on perustettu vuonna 1972. Yhdistystä kuvataan suurten, keskisuurten ja pienten kemikaaliteollisuuden yritysten ääneksi ympäri Eurooppaa, joka tarjoaa 1,2 miljoonaa työpaikkaa ja muodostaa noin 15 % maailman kemikaalituotannosta. Yhdistys on omistautunut kemianteollisuuden edistämiseksi, he tarjoavat turvallisia ja resurssitehokkaita ratkaisuja, edistävät vaurautta, kasvua ja investointeja Euroopassa, sekä ottavat näissä huomioon myös tulevien sukupolvien haasteet. (CEFIC, n.d.)

Yhdistyksen tarkoitus on ottaa osaa, puolustaa ja edustaa alaa oikeanlaisen tuen ja politiikan puitteiden luomiseksi Euroopassa ja sen ulkopuolella. Yhdistys tarjoaa palveluja ja asiantuntemusta jäsenilleen sääntelyyn liittyvissä, tieteellisissä ja teknisissä asioissa. CEFIC pyrkii olemaan Euroopan arvostetuin ja luotettavin yritysjärjestö. Se on toiminut Brysselissä vuodesta 1972 lähtien, ja se on Euroopan Unionin sitoutunut kumppani, joka on jäsentensä puolesta vuorovaikutuksessa EU:n toimielinten, kansalaisjärjestöjen, tiedotusvälineiden sekä muiden sidosryhmien kanssa. Yhdistys on rekisteröity EU:n avoimuusrekisteriin. (CEFIC, n.d.)

CEFIC:in jäsenet tukevat Pariisin ilmastopöytäkirjasta (Paris Climate Agreement) ja toimintaa ilmastonmuutoksen torjumiseksi IPCC:n (Intergovernmental Panel on Climate Change) tieteellisten neuvojen mukaisesti. Yhdistys tukee myös Euroopan vihreää sopimusta (European Green Deal) sekä Euroopan tavoitetta saavuttaa ilmastoneutraalius vuoteen 2050 mennessä. CEFIC:in tavoitteena on, että Euroopasta tulisi maailmanlaajuinen innovaatiokeskus ja läpimurto, ilmastoneutraaliin ja kiertoteknologiaan tehtävien investointien niin kutsuttu hotspot. (CEFIC, n.d.)

5.3 Auditointiprosessi

Mikä tahansa logistiikkapalvelujen tarjoaja voi anoa SQAS-auditoinnin yritykselle. Yrityksen tulee itse valita arvioija akkreditoitujen SQAS-arvioijien luettelosta, joka löytyy SQAS www-sivuilta. Arvioijalistan pystyy suodattamaan muun muassa alueen mukaan, joka tässä tapauksessa on Suomi. Suomen alueelta löytyy listasta kaksi eri arvioijaa. (SQAS, n.d.)

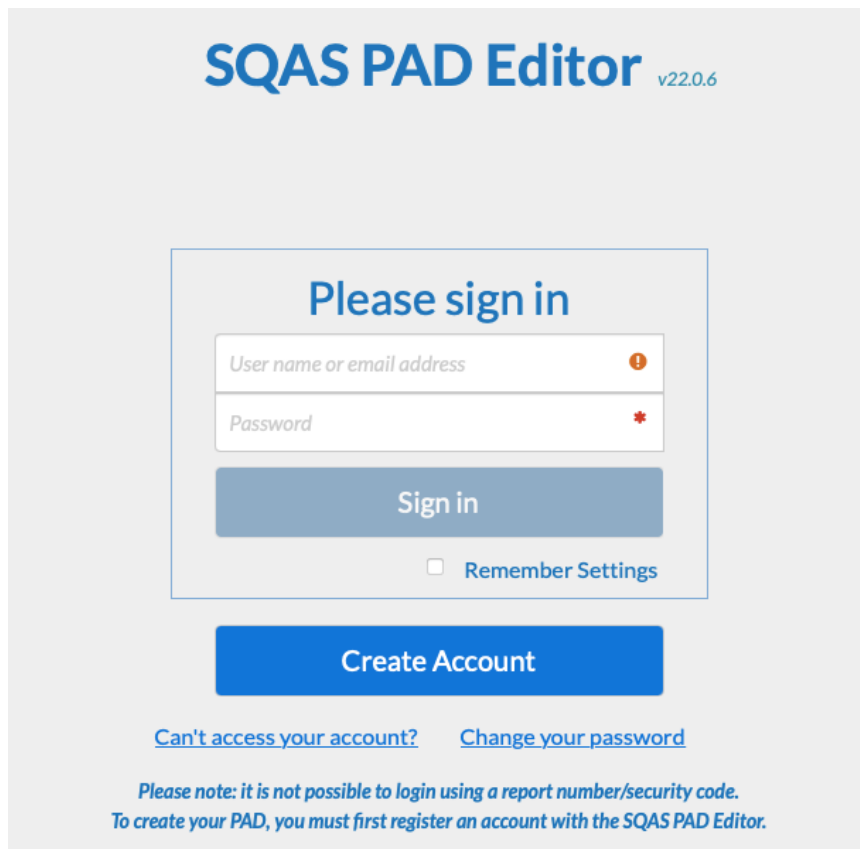
Ennen suoritettavaa arviointia yrityksen tulee täyttää ennakoarviointiasiakirja eli Pre-Assessment-Document SQAS PAD-editorissa, johon tulee rekisteröityä ja johon pääsee SQAS-verkkosivujen kautta. Kun dokumentti tai dokumentit on täytetty, lähettää yritys asiakirjan yhdelle tai useammalle arvioijalle, joka valitaan arvioijien luettelosta. Arvioija määrittää ajan, joka auditoinnin suorittamiseen tarvitaan. Aika määritetään yrityksen PAD-dokumenttiin antamien tietojen perusteella. (SQAS, n.d.)

Tämän jälkeen arvioija syöttää SQAS-järjestelmään suunnitellun arvioinnin ja aikataulun ennakoilmoituksen. Ilmoituksen tulee tapahtua viimeistään kolme viikkoa ennen arvioinnin alkamista. CEFIC voi varmistaa, että ennakoilmoitus on varmasti SQAS-prosessin mukainen. Sen tulee sisältää muun muassa arvioitavan yrityksen yhteyshenkilön tiedot. Sopimus lähetetään arvioitavan yrityksen edustajalle, joka kuittaa ja allekirjoittaa sen sähköisesti. Sillä valtuutetaan arviointiraportin sisällyttäminen sähköiseen SQAS-tietokantaan. Näiden vaiheiden jälkeen arviointi voidaan suorittaa. (SQAS, n.d.)

Kun yritys ja halutut toiminnot on auditoitu paikan päällä, tulokset arvioidaan ja esitetään mahdollisia optimointimahdollisuuksia. Tuloksista laaditaan raportti CEFIC:in SQAS-tietokantaan, jonka jälkeen arviointitulokset ovat saatavilla SQAS-verkkosivuilla. Uusinta-arviointi on suoritettava viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä arvioinnista, jotta jatkuvuus voidaan varmistaa. (DQS Finland Oy, 2022.)

5.4 Pre-Assessment-Document

Ennen arviointia, arvioitavan yrityksen tulee täyttää ennakoarviointiasiakirja, eli Pre-Assessment-Document. Asiakirja tulee täyttää jokaiselta yrityksen arviotavalta osa-alueelta. Asiakirjan täyttämiseksi on oma ohjelmansa, johon tulee rekisteröityä. Sivun nimi on SQAS PAD Editor ja sen osoite löytyy SQAS www-sivuilta, välilehdeltä PAD. (SQAS, n.d.)

SQAS PAD Editor v22.0.6

Please sign in

User name or email address ⓘ

Password *

Sign in

Remember Settings

Create Account

[Can't access your account?](#) [Change your password](#)

*Please note: it is not possible to login using a report number/security code.
To create your PAD, you must first register an account with the SQAS PAD Editor.*

Kuva 6. Sisäänkirjautuminen SQAS PAD Editor -ohjelmaan (SQAS, n.d.).

Kun sivulle on rekisteröitynyt, pääsee sinne kirjautumaan ja luomaan oman PAD-dokumentin tai -dokumentit yritykselle. Dokumentin luonnoksen voi tallentaa ja sen täyttämistä voi jatkaa myöhemmin. Dokumentteja voi täyttää useamman, kuten aiemmin mainittu, tulee se tehdä jokaiselle osa-alueelle, jota yrityksessä arvioidaan. (SQAS, n.d.)

5.4.1 PAD-dokumentin täyttö

Valtasiirron kohdalla dokumentti täytettiin kuljetusten, varastoinnin, terminaalitoimintojen sekä raideliikenteen osalta. Dokumenttia on analysoitu vain niiden osalta. Dokumentin tiedot kerätään kahdessa osassa: "Assessment Information and Scope part I" ja "part II". Dokumentin ensimmäisessä vaiheessa tulee kirjata auditoitavan yrityksen perustiedot, kuten sijainti, yhteyshenkilöt, päämajan nimi ja osoite sekä yrityksen tyyppi. Tarvittaessa myös yrityksen tytäryhtiöt tulee listata. Tulee myös mainita yrityksen jäsenyys sekä työntekijöiden lukumäärä yhteensä arvioitavissa toiminnoissa. Ensimmäiseen osaan kuuluu myös toimintojen valinta, joita halutaan auditoida. Jokaisesta auditoitavasta toiminnosta tulee muistaa tehdä oma dokumenttinsa.

Seuraavassa vaiheessa kysytään auditoitavan yrityksen profiilitietoja, kuten tärkeimpiä yhteyshenkilöitä, esimerkiksi toimitusjohtajan, laatupäällikön ja ympäristöpäällikön tietoja. Seuraavaksi kysytään tietoja erilaisista yrityksen järjestelmäsertifikaateista sekä vastuullisuuteen liittyvistä asioista. Kyseiseen osuuteen kuuluu myös kuvaus yrityksen infrastruktuurista, onko yrityksellä esimerkiksi toimistorakennusta, parkkialuetta ajoneuvoille, polttoainevarastoa tai rautatieyhteyttä. Osioon kuuluu myös kuvaukset erilaisissa hätätilanteissa toimimisesta ja niihin suunnitelluista varustuksista. Tämän osion viimeisessä kohdassa pyydetään tietoja yrityksen toimintaluvasta ja sen voimassaolosta.

Kolmas vaihe käsittelee yrityksen kuljetuspalveluja, jossa kysytään muun muassa, minkälaisia kuljetuksia yrityksellä on. Vaihtoehtoja ovat bulkkina kuljettavat nesteet, irtolastit (bulk), kappaletavarat, intermodaalikuljetukset ja huolinta. Seuraavaksi on esitetty kysymyksiä yrityksen alatoiminnoista, maantieteellisestä kattavuudesta, yrityksen kuljettajista ja alihankkijoista, kalustosta, tuotteista ja yrityksen digitalisaatiosta.

Neljännessä osiossa käsitellään varastotoimintoja. Ensimmäiseksi määritellään, millaisia tuotteita ja yksiköitä yrityksen varastossa käsitellään sekä mitä toimintoja siellä on. Vaihtoehtoja ovat esimerkiksi ei vaarallisten ja vaarallisten tuotteiden käsittely, irtotavaran käsittely, konttivarasto, elintarvikkeiden kanssa

kosketuksissa olevien tuotteiden käsittely, elintarviketuotteiden käsittely, rehu-
tuotteiden käsittely, kloorattujen liuottimien käsittely, kosmetiikkatuotteiden kä-
sittely, lääketuotteiden käsittely, säkitys sekä muovien varastointi ja käsittely.
Tämän jälkeen määritellään eri toimijat sekä työntekijöiden lukumäärä varas-
toalueella.

Seuraavaksi dokumentissa siirrytään raideliikenteeseen liittyviin tietoihin,
jossa ensimmäiseksi kysytään arviointiin sisältyviä toimintoja tällä osa-alu-
eella. Vaihtoehtoja ovat esimerkiksi keskuskonttori, kaupallinen toiminta, han-
kinta, kaluston hallinta sekä tarkastukset. Tässä osiossa tulee myös mainita,
tekeekö yritys vetopalveluja alihankintana jollekin rautatieyritykselle. Raideli-
kenteeseen liittyvässä osiossa käydään läpi, käyttääkö yritys vetureita ja min-
kälaisia, käyttääkö vaunuja, onko kiinteitä varastosäiliöitä sekä toimiiko yritys
huolitsijana. Lopuksi käydään läpi, millaisia toimintoja yrityksellä on huoltokor-
jaamoon liittyen, paljonko yrityksellä on työntekijöitä raideliikenteessä sekä
millaisia tuotteita yritys kuljettaa.

”Part II” osiossa käydään ensin läpi yksityiskohtaisemmin yrityksen alueen yleis-
siä tietoja, kuten esimerkiksi, onko varasto yrityksen oma, onko alueelle asen-
nettu videokameroita tai onko tupakointi kielletty varastotiloissa. Tässä osiossa
käydään läpi myös varaston kapasiteetti, varastoitujen tuotteiden lukumääriä
ja määritelmiä, varaston turvallisuutta, rakennetta ja palontorjuntasuunnitelma.
Lopuksi käydään läpi vielä yrityksen alueella olevat sähkölaitteet, millaisia kä-
sittelylaitteita yrityksellä on, onko yrityksellä kiinteitä varastosiiiloja sekä millai-
sia toimintoja varastolla on.

6 SQAS – YLEINEN ARVIOINTI JA KRITEERIT

6.1 Peruskyselylomake

SQAS-kyselylomakkeet kattavat kuljetus- ja logistiikkapalvelujen kaikki voimassa olevat määräykset. Peruskyselylomake on tarkoitettu kaikille yrityksille, jotka hakevat auditointia. Tämän lisäksi on erityiskyselylomakkeita, jotka sisältävät yksityiskohtaisempia kysymyksiä liittyen yrityksen toimintoihin. Kyselylomakkeet on kehitetty yhdessä kemianteollisuuden logistiikkapalvelujen tarjoajien sekä asiakkaiden kesken. Yksi lomakkeista sisältää erityisesti kemikaalien varastointiin, kuljetukseen ja jakeluun liittyviä kysymyksiä. (DQS Finland Oy, 2022.)

Peruskyselylomake sisältää seuraavia pääaiheita: johtamisjärjestelmä ja vastuullisuus, riskienhallinta, henkilöstöhallinto, hätävalmius ja reagointi sekä suorituskyvyn analysointi ja johdon arviointi. Jokainen pääosio on jaettu vielä yksityiskohtaisempiin aiheisiin. Aiheiden ja suuntaviivojen avulla auditoijat pisteyttävät yrityksen toimintoja sen mukaan, kuinka hyvin yritys pystyy vastaamaan vaatimukseen. Auditoijat hakevat vastauksia kysymyksiin muun muassa haastattelemalla yrityksen johtoa sekä työntekijöitä. Heidän tulee nähdä myös konkreettisia todisteita esimerkiksi tietyistä luvista tai asiakirjoista.

Tässä opinnäytetyössä arvioitiin Valtasiirron toimintaa vain peruskyselylomakkeen kysymysten avulla. Jokainen yritystä koskeva kohta käytiin läpi ja arvioitiin, kuinka hyvin Valtasiirto pystyy vastaamaan kysymysten vaatimukseen. Tämän perusteella havaittiin asioita, joissa Valtasiirron tulisi vielä kehittää toimintaansa, saadakseen mahdollisimman hyvät pisteet toteutettavasta auditoinnista. Yksityiskohtaisempien erityiskyselylomakkeiden analysoiminen rajattiin opinnäytetyön ulkopuolelle.

6.1.1 Johtamisjärjestelmä ja vastuullisuus

Johtamisjärjestelmä ja vastuullisuus -osassa käydään läpi yrityksen johdon vastuuta, erilaisia rooleja yrityksessä sekä lainsäädäntöön liittyviä asioita. Yrityksellä tulisi olla kirjattuna politiikka, joka kuvaa johdon sitoutumisen työntekijöiden turvallisuuteen ja terveyteen, ympäristöön, laatuun, asiakkaiden vaatimuksiin, käyttäytymiseen perustuvaan turvallisuuteen (Behaviour Based Safety), kieltoon päihteiden käytöstä, koulutuksen kehittämiseen, poikkeamara-portointiin sekä yhteiskuntavastuun vaatimuksiin. Lausuntojen tulee olla selkeät ja yksiselitteiset.

Johtamisjärjestelmää tarkasteltaessa ilmeni, että Valtasiirrolla ei ole varsinaista kirjallista yhteiskuntavastuu (CSR) politiikkaa. Puutteita löytyi myös turvallisuuspolitiikasta, joka käsittää esimerkiksi arvokkaiden tuotteiden suojaamisen tai varkauden sekä digitaaliset tiedot, kuten muun muassa omistusoikeudelliset tiedot. Päihteiden käytön kiellosta tulisi myös olla maininta, joka yrityksen politiikasta puuttui. BBS on myös yritykselle uusi käsite, jota yrityksellä ei ole käytössä.

Ylemmän johdon tulisi olla riittävän näkyvissä sekä sitoutunut edistämään SHEQ (safety, health, environment and quality) -sanomaa. Linjajohdon tulee olla vuorovaikutuksessa sekä kannustaa myös työntekijöitä osallistumaan aktiivisesti SHEQ:n parantamiseen yrityksessä. Nämä voidaan todistaa auditoinnissa muun muassa kokousraporteilla ja -muistioilla.

Ylemmän johdon aktiivisuus Valtasiirrolla näkyy muun muassa kuukausittaisilla turvallisuuskatsauksilla, joissa käydään kaikki edellisen kuukauden tapahtumat läpi ja samalla niistä tiedotetaan. Työturvallisuuteen liittyvistä tapahtumista tehdään Scat-analyysi (Systematic Cause Analysis Technique). Valtasiirrolla tehdään myös työnjohtajatasolla kuukausittain sisäisiä auditointikiertoja sille luodun oman sovelluksen avulla. Jokainen työnjohtaja on vastuussa omasta alueestaan ja sen kuukausittaisesta auditoinnista.

Lisäksi sekä työntekijöiden, mutta myös asiakkaiden kanssa järjestetään joka kuukausi palaveri. Näiden lisäksi ylempi johto käy asiakkaiden kanssa erikseen kvartaalipalavereita, joissa käsitellään turvallisuusasioita ja kehityskohteita. Niin kutsuttu linjajohto pitää viikottain palaverin, joka sisältää myös turvallisuusosion, jossa käydään läpi kaikki läheltä piti -tilanteet. Muun muassa näistä palavereista löytyy auditointia varten erilaisia muistioita ja pöytäkirjoja, joista ilmenee johdon aktiivisuus HSSE-asioissa (health, safety, security & environment) sekä johdon vuorovaikutus työntekijöihin.

Auditoinnin suuntaviivojen mukaan yrityksessä tulee olla selkeä organisaatiokaavio, jossa määritellään jokaisen henkilön rooli, sekä henkilöiden vastuut liittyen SHEQ:n ja yhteiskuntavastuuseen (CSR). Myös digitalisaation hallinnalla tulisi olla oma vastuuhenkilönsä, joka hallinnoi esimerkiksi digitaalisia projekteja, tietoturvaa, menettelytapoja sekä GDPR-asetuksen noudattamista. Valtasiirrolla on olemassa organisaatiokaavio, josta löytyy kaikkien henkilöiden roolit. SHEQ- ja CSR-asioissa vastuussa on pääasiassa yksi henkilö. Digitalisaation hallinnalle Valtasiirrolla ei ole omaa vastuuhenkilöä.

Yrityksellä tulee olla näyttöä siitä, että se pysyy ajan tasalla kaikesta asiaankuuluvasta lainsäädännöstä ja sen kehityksestä SHEQ:n ja CSR:n alalla. Tälle tulisi myös olla oma vastuuhenkilönsä. Yritys voi käyttää myös ulkopuolista toimijaa, joka huolehtii yrityksen ajantasaisesta rekisteristä lainsäädännön muutoksiin liittyen. Jos yritys käyttää ulkopuolista toimijaa, tulee sen näyttää selkeä todistus esimerkiksi yrityksen ja toimijan välisestä sopimuksesta tai kirjeenvaihdosta. Näyttöä tulee olla myös siitä, miten lakisäätteistä vaatimuksista tiedotetaan sekä miten ne toteutetaan yrityksessä. Järjestelmä pitää tarkistaa säännöllisesti lakisäätteisten vaatimusten noudattamiseksi.

Valtasiirrolla ei ole olemassa dokumentointia lainsäädännöstä tai sen muutoksista, eikä myöskään vastuuhenkilöä tai kirjallista menettelyä, jossa kuvataan lakisäätteisten vaatimusten tiedottamisesta ja toteuttamisesta. Etenkin kuljetusalalla ja kemikaalikuljetuksissa erilaisia sääntöjä ja määräyksiä on paljon, joten yrityksen tulisi olla niistä hyvin perillä. Valtasiirrolla on harkinnassa tehdä tulevaisuudessa sopimus ulkopuolisen toimijan kanssa.

Jos yritys kuljettaa vaarallisia aineita, tulee yrityksen turvallisuusneuvonantajan tuottaa johdolle vuosiraportti yhtiön toiminnasta vaarallisten aineiden kuljetuksista lain vaatimusten mukaisesti. Vuosiraportti tulee tehdä aina kuuden kuukauden kuluessa vuoden päättymisestä, eli 1.7. mennessä. Raportti sisältää yhteenvedon yhtiön toiminnasta vaarallisten aineiden kuljetuksissa edeltävältä kalenterivuodelta. Kyseinen raportti tulee näyttää auditoinnin yhteydessä. Vaarallisten aineiden vuosiraportti Valtasiirrolla on tehty ja kunnossa.

6.1.2 Riskienhallinta

Riskienhallintaa varten yrityksellä tulisi olla oma prosessinsa erilaisten riskien arvioimista ja dokumentointia varten. Tämä käsittää seuraavat aihealueet: terveys, ympäristö, turvallisuus ja työolot. Saadakseen tästä kysymyksestä pisteen, yrityksen tulee todistaa, että sillä on prosessi tai järjestelmä, jolla se hallitsee näitä kaikkien osa-alueiden riskejä. Arvioinnissa tarkistetaan myös, toistetaanko riskinarviointiprosessi säännöllisesti, tehdäänkö uusista toiminnoista aina riskiarviointi ja silloin, kun operatiivisessa toiminnassa on tapahtunut jokin merkittävä muutos.

Valtasiirrolla on riskien arviointia varten olemassa verkkopohjainen riskienhallintaan tarkoitettu sovellus, josta löytyvät kaikki työkohtaiset riskiarvioinnit. Uudet työt ja hankkeet arvioidaan aina ja dokumentoidaan kyseiseen ohjelmaan. Säännöllisen toiminnan riskiarvioinnit suoritetaan kolmen vuoden välein. Myös työpaikkaselvitykset tehdään kolmen vuoden välein. Nämä on ohjeistettu Valtasiirron laatujärjestelmässä. Ympäristöasioista Valtasiirrolla ei ole varsinaista riskienarviointia. Jotta Valtasiirto saisi hyvät pisteet riskienhallinnan osiosta, tulisi suorittaa ympäristöriskien arviointi ja ottaa se osaksi yrityksen säännöllistä toimintaa.

Kun johonkin toimintaan tai toimintoon tulee muutos, esimerkiksi palveluun tai tuotteisiin, henkilöstöön tai lainsäädäntöön tulee muutoksia, tulee yrityksen osata hallita tätä muutosta. Muutosten riskit tulisi aina arvioida. Valtasiirrolla

on olemassa muutostenhallintalomake, jonka täyttämiseen löytyy myös selkeät ohjeet. Muutoksenhallintalomakkeessa määritellään, onko muutos pysyvä vai väliaikainen, muutoksen tarve, muutoksen tavoitteet, mihin projektiin muutos liittyy, toteutusvaihtoehdot sekä esisuunnitelma. Lisäksi arvioidaan muutoksen vaikutuksia eri asioihin, kuten esimerkiksi työturvallisuuteen, laatuun tai henkilöstöön. Lopuksi kirjataan toimenpiteitä vaikutusten hallitsemiseksi, sekä aikataulu ja vastuuhenkilö.

Riskien hallitsemiseksi ja minimoimiseksi yrityksellä tulisi olla olemassa asianmukaiset toimenpiteet. Näitä ovat esimerkiksi riittävät kirjalliset toimintatavat, oikeanlaiset suojarusteet, reittien valinta, asianmukainen koulutus ja hätätilanjärjestelyt. Valtasiirron riskien hallintaan ja minimointiin on oma laadunhallintaohjelmisto, mitä kautta työntekijät voivat tehdä muun muassa erilaisia turvallisuushavaintoja tai muita havaintoja. Laadunhallintaohjelmassa johto näkee reaaliaikaisesti kaikki havainnot ja pystyy reagoimaan niihin välittömästi. Havainnolle kirjataan välittömät tai korjaavat toimenpiteet, ennaltaehkäisevät toimenpiteet sekä juurisyy. Tämän jälkeen käsittelijä hyväksyy havainnon ja tekee tarvittaessa korjaavat toimenpiteet. Jokaisen tapaturmatilanteen tai vakavan vaaratilanteen jälkeen tehdään korjaavat toimenpiteet mahdollisimman pian ja käydään tapahtumat läpi.

Valtasiirto tekee joka vuosi koulutussuunnitelman, jonka avulla koulutuksista pysytään ajan tasalla. Tämän lisäksi yritys on muun muassa ottamassa käyttöön ohjelman, jonka avulla kuljettajat pystyvät suorittamaan ammattipätevyys-, työturvallisuus- ja ADR-koulutukset joustavasti verkossa. Ohjelmasta nähdään myös ajantasaiset tiedot esimerkiksi kuljettajien ammattipätevyysvoimassaoloista. Ohjelman avulla kouluttautuminen ja koulutuksista ajan tasalla pysyminen on entistä helpompaa ja joustavampaa.

Auditoinnin turvallisuusosiossa kysytään yrityksen erilaisista suojarusteista. Tämä koskee yrityksen omaa henkilöstöä, sekä täysin integroitujen alihankkijoiden käyttämiä suojarusteita. Yrityksellä tulee olla näyttää riskiarvioinnin mukainen selkeä ja kattava asiakirja, jossa määritellään yksityiskohtaisesti, mitä henkilösuojaimeja tulee käyttää ja missä tilanteissa tai olosuhteissa,

asiakkaiden ohjeet huomioon ottaen. Henkilösuojainten valinta tulee perustua selkeästi käsiteltäviin kemikaaleihin sekä suoritettaviin toimintoihin. Asiakkaiden ohjeistus ei aina ole riittävää, vaan liikenteenharjoittajan tulee arvioida ne.

Valtasiirrolta löytyy jokaiselle työlle työkohtaiset suojainmatriisit, joissa määritellään selkeästi suojaimen tyyppi sekä käyttövelvoite. Suojainmatriisit tarkastetaan aina, kun tulee jokin muutos tai poikkeama. Laitteiden tarkastus tulisi dokumentoida. Auditoinnissa kysytään myös, annetaanko luokan III henkilösuojaimista koulutusta yrityksessä. Valtasiirrolla tarjotaan koulutusta suojainten käytöstä, esimerkiksi työterveyshuolto pitää suojainkoulutuksia.

Voimassa olevien käyttöturvallisuustiedotteiden tulisi olla saatavilla yrityksellä kaikista kuljetettavista tai käsitellyistä tuotteista. Tuotteen hyväksymisestä tulee olla kirjallinen menettely ja ne on pidettävä aina ajan tasalla. Valtasiirrolla on käyttöturvallisuustiedotteet kaikkiin kuljetettaviin, varastoitaviin tai käsiteltäviin tuotteisiin.

Turvallisuus, omaisuuden ja ihmisten suojelu kuuluu riskienhallinta osioon. Yritys saa positiivisen pisteen, jos sillä on olemassa järjestelmä, jolla valvotaan henkilöstön tai vierailijoiden kulkua alueille. Valtasiirto toimii esimerkiksi teollisuusalueilla, joissa on rajoitettu pääsy ja omat sähköiset kulkuseurannat sekä vartiointipalvelut. Sievarin terminaali sijaitsee aidatulla alueella, jonne pääsee portista kulkemaan vain yrityksen oma henkilöstö. Vartiointiliike valvoo luvattonta kulkua terminaalin alueella. Luvattoman pääsyn riskiä ei yrityksellä varsinaisesti ole, sillä se ei esimerkiksi sijaitse maiden rajalla. Myöskään saapuvien konttien ovia ei avata yrityksen alueella.

Yrityksen tulisi toteuttaa riskiarviointia myös tietosuojauksesta. Auditoinnissa varmistetaan, että yritys on tehnyt riskiarvioinnit sekä tarvittavat toimenpiteet. Luottamuksellisia yritystietoja sisältävistä tietotekniikan laitteista tulisi olla luetelo sekä ylläpito-ohjelma. Tietojärjestelmä tulisi myös auditoida vähintään kerran vuodessa. Valtasiirron tietotekniikka on pääasiassa yhteistyökumppanin vastuulla. Yritykseltä puuttuu järjestelmä, jolla varmistetaan, että turvallisuusuhkiin ja vaaratilanteisiin reagoidaan.

Ympäristöosiossa käsitellään muun muassa auditoitavan yrityksen jätteiden käsittelyä sekä yrityksen toiminnan vaikutuksia maaperään. Auditoinnin ohjeiden mukaan kaikki jätteet tulisi suojata sateelta sekä hävittää turvallisella lainmukaisella tavalla. Arvioija tarkastaa jätteiden hävittämistä koskevat asiakirjat, ja että ne säilytetään lain vaatimusten mukaisesti. Yrityksen tulee olla tehnyt myös riskiarviointi siitä, miten yrityksen toiminta vaikuttaa maaperään ja pohjaveden saastumiseen. Lisäksi auditoinnissa kysytään, onko yrityksellä käytössä ohjelma, jolla mitataan yrityksen toiminnasta syntyvän jätteen määrää.

Valtasiirron jätteidenkäsittely hoidetaan lakisääteisten vaatimusten mukaisesti sekä laillisesti hyväksytyyn jätehuoltoyrityksen toimesta. Tämä voidaan näyttää toteen sillä, että yrityksellä on voimassa kemikaali- ja ympäristölupa. Muun muassa ympäristöluvan vaatimusten mukaisesti Sievarin terminaalilla tarkkailaan säännöllisesti yrityksen toiminnan vaikutusta pohjaveteen. Valtasiirron ympäristöpolitiikassa on määritelty, miten jätteen syntymistä mitataan ja vähennetään: yrityksen tavoitteena on lisätä kierrätysastetta ja tätä seurataan jätehuoltoyrityksen järjestelmällä sekä heiltä saadun raportin avulla.

6.1.3 Henkilöstöhallinto

Yrityksen kaikkia tehtäviä varten tulisi olla olemassa kirjallinen rekrytointimenettely, sekä todiste menettelyn soveltamisesta. Koko käyttöhenkilöstön tulisi myös käydä määräajoin lääkärintarkastuksessa lain tai työn riskiarvioinnin edellyttämällä tavalla. Valtasiirrolla on rekrytointia varten olemassa kysymyslista, jota noudatetaan, mutta minimivaatimuksia ei ole määritelty. Yrityksessä suoritetaan kolmen vuoden välein kaikille terveystarkastukset. Myös tiettyjen työntekijöiden kemikaalialtistumisia seurataan biomonitoroinnilla. Biomonitoroinnit suoritetaan säännöllisesti niille työntekijöille, joiden työpisteessä on työpaikkaselvityksessä havaittu, että kemikaalialtistumista voi tapahtua.

Auditoinnissa varmistetaan, että yrityksellä olisi jonkinlainen kirjallinen valitus- ja kurinpitomenetelmä, josta kaikki työntekijät ovat tietoisia. Sen tulee sisältää

mitä toimia valituksen nostamiseen tarvitaan ja mitä seuraamuksia eri tapauksissa sovelletaan. Valtasiirron toimialalla teknologiateollisuuden työehtosopimus määrittelee, miten tällaisissa tilanteissa toimitaan. Luottamusmiehet ovat myös osana toimintaa. Vuonna 2023 tammikuussa on astunut voimaan myös ilmoittajansuojelulaki, joka velvoittaa yritykset tarjoamaan anonyymin ja luotettavan kanavan, jonka kautta voidaan tehdä ilmoituksia mahdollisista väärinkäytöksistä ja epäeettisestä toiminnasta.

Yrityksen koulutussuunnitelma tulee todentaa auditoinnissa kirjallisesti. Koulutusohjelma kertoo yrityksen yleisestä menettelystä. Valtasiirrolla on olemassa perehdytysuunnitelma, joka tarkastetaan tarvittaessa. Arvioinnissa käydään myös läpi, mitä eri aiheita yrityksessä koulutetaan. Tapahtumaraportointi, tutkinta ja analyysit ovat aiheita, jotka esiintyvät Valtasiirron perehdytysuunnitelmassa nimikkeillä vaaratilanneraportointi, tutkimukset, analyysit ja vakavan vaaran tilanne. Vaarallisten aineiden käsittelyt hoidetaan ADR-koulutuksina. Jokaiselle työlle on työkohtaiset ohjeistukset.

Perehdytysuunnitelmasta löytyy myös ohje henkilökohtaisten suojarusteiden käytöstä sekä yrityksen kirjalliset hätätoimenpiteet. Myös vuotojen hallintaan löytyy omat ohjeistukset. Perehdytysuunnitelma sisältää myös ohjeet tietoturvallisuuteen liittyen sekä riskienhallintaan. Myös työ ja toimintakyvyn ylläpito, joka auditoinnissa mainitaan väsymyksen tiedostamisena, on huomioitu perehdytysuunnitelmassa.

Valtasiirron perehdytysuunnitelmasta puuttuvat aiheet kommunikointitaidot, lahjonnan ja korruption ehkäisyyn liittyvät näkökohdat sekä yrityksen etiikkapolitiikka ja eettiset säännöt. Nämä asiat yrityksen tulisi tuoda vielä esille perehdytysuunnitelmassa, jotta auditoinnin kaikki kriteerit eri koulutusaiheista täyttyisivät. Koulutuksen tehokkuus tulisi aina auditoinnin mukaan tarkistaa. Valtasiirrolla perehdyttäjä arvioi, kykeneekö työntekijä itsenäiseen työhön ja tekee sen perusteella tarvittavat päätökset ja toimenpiteet.

Behaviour Based Safety on käsite, joka tarkoittaa käyttäytymiseen perustuvaa turvallisuutta. Hyvien auditointitulosten saamiseksi yrityksellä tulisi olla BBS

toteutussuunnitelma tai vakiintunut ohjelma. Henkilöstön vastualueet tulisi olla tunnistettu ja määritelty BBS:n täytäntöönpanossa. BBS käytäntö puuttuu Valtasiirrolta kokonaan. Tarkoituksena on perehtyä kyseiseen käytäntöön ja ottaa se tarvittaessa osaksi yrityksen toimintaa.

Puutteita Valtasiirrolta löytyy myös työpolitiikkaan ja ihmisoikeuksiin liittyen. Yrityksellä ei muun muassa ole auditoinnin suuntaviivojen mukaisia mekanismeja, joilla varmistettaisiin yrityksen urajohtamis- ja koulutuspolitiikan tehokas täytäntöönpano. Yritykseltä puuttuu myös mekanismit, joilla varmistetaan syrjimättömyyspolitiikka. Lapsityövoimanvastainen politiikan tehokas täytäntöönpano varmistetaan sillä, että Valtasiirto ei palkkaa missään tilanteessa alaikäisiä eli alle 18-vuotiaita. Nämä työpolitiikkaan ja ihmisoikeuksiin liittyvät kirjalliset käytännöt ovat yrityksellä työn alla.

6.1.4 Hätävalmius ja reagointi

SQAS-auditoinnissa vaaditaan sekä sisäinen, että ulkoinen hätäsuunnitelma. Suunnitelman tulee olla kirjallinen ja kattaa kaikki mahdolliset skenaariot. Auditoinnissa tarkastetaan, että yrityksen kaikki henkilöt ymmärtävät velvollisuutensa hätätilanteessa. Myös kriisisuunnitelman tulee olla osa hätäsuunnitelmaa. Valtasiirrolla on olemassa sisäinen pelastussuunnitelma paikanpäällisille hätätilanteille. Pelastussuunnitelmaa on päivitettävä myös ulkopuolisille hätätilanteille.

Kirjallisen suunnitelman tulisi sisältää seuraavat tiedot: henkilökohtaiset vastuut, koulutetun huoltohenkilöstön 24/7 kattavuus, luettelo eri osapuolista, joille tiedotetaan hätätilanteessa (asiakkaat, viranomaiset) sekä kirjallinen menettely naapurille, lehdistölle ja muille asianosaisille. Kaikki edellä mainitut asiat löytyvät Valtasiirron pelastussuunnitelmasta.

Hätälaitteiden tulisi olla huollettu, testattu ja tarkastettu määräajoin. Testausaika väli riippuu laitteesta ja lainsäädännöstä. Auditoinnissa tulee olla todiste nähtävissä asianmukaisesta raportista. Tämä on Valtasiirrolla kunnossa, ja se toteutetaan ulkopuolisen palvelun toimesta säännöllisesti. Häätälaitteisiin

kuuluvat muun muassa ensiapulaitteet, sammuttimet ja automaattijärjestelmät. Myös sekä sisäinen, että ulkoinen pelastussuunnitelma tulee olla testattu kattavasti mahdollisia hätätilanteita varten viimeisen 12 kuukauden aikana. Tähän tarvitaan todisteena yksityiskohtainen arviointiraportti. Valtasiirrolla pelastussuunnitelmaa ei ole testattu viimeisen vuoden sisällä, mutta seuraavan kolmen vuoden aikana se on toteutettava.

Yrityksellä tulee olla myös dokumentoitu toiminnan jatkuvuussuunnitelma, joka sisältää tietojärjestelmäkatkot ja tiedotettavien asiakkaiden yhteystiedot. Suunnitelmalla varmistetaan, että toiminta jatkuu eri syistä johtuvien häiriöiden tai katastrofien sattuessa. Suunnitelmassa on nimetty vastuuhenkilöt hätätilannetta varten. Valtasiirto on hankkinut muun muassa IT-palvelut ulkopuoliselta toimittajalta, jotka ovat pilvipalveluna. Kaikki ovat myös kaksivaiheisen tunnistautumisen takana. Muuta dokumentointia ei ole, mutta sitä tulisi parantaa auditoimista varten.

6.1.5 Suorituskyvyn analysointi ja johdon arviointi

Poikkeamien ilmoittaminen, tutkiminen, analysointi ja korjaavat toimet ovat osa suorituskyvyn analysointia ja johdon arviointia. Näiden tietojen keräämisen avulla ja analysoinnilla voidaan osoittaa keinoja palvelun parantamiseksi tai päinvastoin voidaan havaita palvelun laadun heikkeneminen. Auditoinnissa tarkastetaan useita tietolähteitä, jotta voidaan varmistaa raportointijärjestelmän moitteeton toiminta. Todisteita voivat olla muun muassa raportit vakuutusyhtiölle, asiakkaiden reklamaatiot, sakot sekä sisäiset palautteet esimerkiksi kuljettajilta.

Järjestelmässä tulisi olla selvitys, mikä poikkeama on, kenen on raportoitava, miten ja kenelle. Tämä järjestelmä ja nämä kysymykset kattavat kaikki alat, kuten ympäristön, turvallisuuden, terveyden, laadun ja yhteiskuntavastuun. Järjestelmässä tulee olla dokumentoituna seuraavat aiheet: onnettomuudet ja vaaratilanteet, turvallisuusrikkomukset ja uhkaukset, vaarallinen käyttäytyminen ja vaaralliset olosuhteet, säädöstenmukaisuus, tuotteen saastuminen,

tuote-erot ja lyhyet toimitukset, korruptio ja lahjonta sekä valitus ja kurinpito-havainnot. Kaikki aiheet, lukuun ottamatta korruptiota ja lahjontaa, löytyvät Valtasiirron järjestelmästä.

Johdolle tulee toimittaa yksityiskohtainen raportti poikkeamista, joka sisältää välittömän syyn, juurisyyn sekä suosituksia korjaavista toimenpiteistä. Tulee määritellä, milloin poikkeama käynnistää perussyyanalyysin. Kirjaamista, tutkimista, perussyyanalyysiä ja korjaustoimenpiteitä varten on määritelty kirjallinen prosessi tai menettely sekä toimenpiteiden aikataulut. Onnettomuuden sattuessa, asianosaisille työntekijöille ja urakoitsijoille tulee tiedottaa ja heitä tulee kouluttaa tarvittaessa juurisyyanalyysin avulla. Tapahtumasta saatu palaute on tärkeää oppimisen kannalta ja jotta samanlaiset tapahtumat voidaan estää tulevaisuudessa. Perussyyanalyysin tulisi olla kyseisen tiedon perusta. Audittoija tarkistaa yrityksen työntekijöiltä, ovatko he tietoisia tapahtumista ja ehkäisytoimenpiteistä. Perussyyanalyysin tulisi myös kattaa turvallisuushäiriöt.

Valtasiirrolla raportti löytyy omasta laadunhallintajärjestelmästä. Järjestelmästä löytyy myös prosessit SHEQ- ja CSR-tietojen seuraamiseksi ja analysoimiseksi trendien tunnistamiseksi sekä tavoitteiden asettamiseksi. Lisäksi järjestelmässä on toimintasuunnitelma tavoitteiden saavuttamiseksi. Nämä kyseiset asiat varmistetaan ja vaaditaan auditoinnissa. Onnettomuuden sattuessa, on 24 tuntia aikaa raportoida siitä henkilöstölle ja asiakkaille. Jos asiakkaan tuotteessa tai lähetyksessä on jokin virhe, tulee asiakkaalle ilmoittaa siitä viipymättä. Audittoija tarkastaa asiakirjoista, että asiakkaalle on tiedotettu asianmukaisesti jostain aiemmin tapahtuneesta virheestä. Valtasiirron asiakkailla on olemassa omat järjestelmät, joiden kautta kyseisistä virheistä informoidaan.

Responsible Care on maailmanlaajuinen kemianteollisuuden aloitteesta luotu ohjelma, jota CEFIC valvoo. Siinä yrityksellä tulee olla HSSE- ja CSR-toimintasuunnitelma, joka on Responsible Care -ydinperiaatteiden mukainen. Auditoinnin mukaan yrityksen tulisi myös edistää aktiivisesti Responsible Care -periaatteita logistiikkakumppaneilleen toimitusketjussa. Yrityksen vuosittainen terveys-, turvallisuus-, ympäristö- ja yhteiskuntavastuusuunnitelma tulisi

tarkistaa Responsible Care -ohjelman perusteella. Valtasiirrolta ei löydy Responsible Care mukaisia periaatteita, eikä suunnitelmien tarkastusta.

Sisäisen tarkastuksen osiossa käsitellään, onko yrityksellä dokumentoitua ohjelmaa kaikkien SQAS-auditoinnin osa-alueiden sisäiseen tarkastukseen ja sovellettavan lainsäädännön ja lupien noudattamiseen. Arvioija etsii kirjallisen auditointisuunnitelman, josta käy ilmi, mitä auditoidaan, kuinka usein ja kuka sen tekee.

Tarkastusohjelmassa otetaan huomioon seuraavat asiat: sisäisten tarkastajien pätevyys ja koulutus, toimenpiteet auditoinneissa havaittujen poikkeamien varalta, tarkastusraportointi, kiinteistön toiminnassa tapahtuvien muutosten hallinta, tapauksista johtuvat toimet sekä ennaltaehkäisevien toimenpiteiden tehokkuus. Yrityksen todellista tilannetta verrataan myös voimassa olevaan lainsäädäntöön ja lupiin. Valtasiirrolla on olemassa sisäisen tarkastuksen ohjelma, mutta puutteita löytyi joidenkin listauksessa mainittujen asioiden kohdalla. Nämä otetaan huomioon jatkossa.

Sisäisissä auditoinneissa ilmi tulleiden poikkeamien osalta tulisi laatia toimintasuunnitelmia ja toteuttaa korjaavia toimenpiteitä. Auditoinnissa pyydetään yrityksen pöytäkirjoja, muistioita ja raportteja, jotka osoittavat, että toimintasuunnitelmat on laadittu. Yrityksellä tulee olla dokumentoitu järjestelmä toteutettujen toimenpiteiden tehokkuuden vahvistamiseksi. Valtasiirrolla sisäisten tarkastusten raportteja, poikkeamia ja niiden toteutuksia käydään läpi johdon katselmuksessa. Valtasiirrolla tarkastusten suorittajilla on koulutus auditointi- ja arviointitekniikoista, auditoinnin vaatimusten mukaisesti.

Johdon tulisi suorittaa säännöllisesti turvakäyntejä, jossa työnjohtaja käy konkreettisesti tarkastamassa vastuualueensa ja dokumentoi tekemiään havainnot. Turvakävelyt ovat sisäisiä määräaikaisturvallisuustarkastuksia. Valtasiirrolla työnjohtajat suorittavat vastuualueensa auditoinnit kerran kuukaudessa ja kirjaavat siitä havaintonsa auditointiin luotuun ohjelmaan.

Yrityksellä tulisi olla myös todisteet siitä, että ylin johtaja pitää vähintään kerran vuodessa virallisen johdon tarkistuskokouksen, jossa tarkastellaan johtamisjärjestelmää. Kokouksessa tulisi käsitellä ainakin seuraavia tietoja: aiempien johdon tarkastuskokousten toimien tila, turvallisuusneuvonantajan vuosikertomus tarvittaessa, alihankkijoiden suorituskyky, koulutusohjelman tehokkuus, sisäisten ja ulkoisten tarkastusten tulokset, miten SHEQ- ja CSR-tavoitteet on saavutettu, jätteen vähentämistä koskevan ohjelman tehokkuus, pelastusharjoitusten tulokset, paikallisten, kansallisten ja EU-määräysten noudattamisen tila sekä suositukset jatkuvista parannuksista. Yrityksen on lisäksi osoitettava, että jokaisessa ylimmän johdon järjestämässä kokouksessa SHEQ- ja CSR-asioita seurataan säännöllisesti. Auditoinnissa tarkastetaan, että näin on tehty. Valtasiirrolla johdon katselmus pidetään kaksi kertaa vuodessa, ja niissä huomioidaan aiemmin luetellut aiheet sekä SHEQ- ja CSR-asioiden edistyminen.

7 POHDINTA

7.1 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Tieteellisen tutkimuksen laatu ja luotettavuus tulisi aina varmistaa. Tutkimuksen luotettavuutta voidaan lisätä muun muassa dokumentaatiolla, sillä se tuo työhön uskottavuutta. Ratkaisut ja valinnat perustellaan aina tutkimuksen eri vaiheissa. Esimerkiksi tiedonkeruu-, analysointi- ja tulkintamenetelmiä valitessa tulee valinnat perustella. Tämä tarkoittaa menetelmien ja koko työn arvioitavuutta sekä sitä, että menetelmiin perehdytään etukäteen, jotta tiedetään menetelmien soveltuvuus erilaisiin tutkimusilmiöihin. (Kananen, 2010, s. 69.) Opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä. Sen menetelminä käytettiin haastattelua, havainnointia ja dokumenttianalyysia. Nämä todettiin parhaimmiksi tiedonkeruumenetelmiksi. Menetelmien todettiin olevan soveltuvia kyseiseen tutkimukseen ja näiden menetelmien avulla saatiin parhaimmat tulokset ja tiedot tutkimusta varten.

Ensimmäisenä käytettiin dokumenttianalyysia, SQAS-auditoinnin kyselylomakkeiden suuntaviivojen analysoimiseen. Analysoiminen tarkoitti käytännössä sitä, että kaikki yritykseen liittyvät kysymykset käytiin läpi ja käännettiin englannista suomen kielelle, jonka jälkeen kysymyksiin ja asetettuihin suuntaviivoihin perehdyttiin paremmin yrityksen näkökulmasta. Dokumenttianalyysia käytettiin myös Pre-Assessment-dokumentin läpikäyntiin. Samoin tämä dokumentti oli englanniksi, joten kysymykset tuli käydä tarkoin läpi, jotta ne olisivat mahdollisimman selvät, ja niihin olisi mahdollisimman helppo vastata.

Haastattelua käytettiin, kun kerättiin yrityksestä perustietoja, sekä verrattiin SQAS-kysymysten vaatimuksia ja suuntaviivoja yrityksen nykytilaan. Haastattelu käytiin pääasiassa toimeksiantajayrityksen toimitusjohtajan kanssa, mutta joitakin kysymyksiä käytiin läpi myös erään työnjohtajan kanssa ja yrityksen EHSQ-johtajan kanssa. Kysymykset käytiin läpi vain SQAS-peruskyselylomakkeen osalta, sillä yksityiskohtaisemmat toimintoihin liittyvät lomakkeet jätettiin opinnäytetyön ulkopuolelle. Peruskyselylomakkeessa läpikäytyjä

kysymyksiä oli noin 90 kappaletta. Haastattelut käytiin yksityisesti yrityksen toimistolla.

Koska opinnäytetyön tekijä on itse toimeksiantajayrityksessä töissä, tapahtui havainnointi pääasiassa töiden lomassa. Huomioon otettiin myös aikaisemmin töiden yhteydessä tehdyt havainnot. Haastattelussa toimitusjohtajan mainitsemat asiat pystyttiin todentamaan omilla havainnoilla, sillä opinnäytetyöntekijä on esimerkiksi käyttänyt haastatteluissa mainittuja järjestelmiä.

Opinnäytetyötä voidaan pitää luotettavana, sillä tutkimuksen on suorittanut kyseisessä toimeksiantajayrityksessä työskentelevä henkilö. Kaikki yrityksen tiedot ovat tulleet pääasiassa yrityksen toimitusjohtajalta, jota voidaan pitää luotettavana lähteenä. Tietojen paikkansapitävyyttä on pystytty havainnoimaan oman työn ohessa, esimerkiksi turvallisuuden näkökulmasta. Kaikki teoriaosuuteen valitut lähteet ovat valittu tarkoin ja niiden luotettavuutta on arvioitu huolellisesti ennen valintaa. Työn toimeksiantaja on saanut työn luettavakseen, joka voi myös vahvistaa työn ja sen tietojen luotettavuuden.

7.2 Jatkokehitysehdotukset

Tässä tutkimuksessa käydyt asiat antavat yritykselle hyvän pohjan SQAS-auditoinnin valmistelulle. Työssä käytiin läpi SQAS-auditoinnin peruskyselylomake ja sitä verrattiin yrityksen nykytilaan, jonka pohjalta saatiin yritykselle kehitys- ja muutosehdotuksia, jotka tulisi toteuttaa ennen auditoinnin hakemista. Tärkeimmät pointit asioista, jotka yrityksellä on auditointia varten kunnossa ja missä asioissa on parannettavaa, on koottu yhteenvedoksi erilliseen taulukkoon (liite 1). Tämän lisäksi täytettiin Pre-Assessment-Document, joka tulee lähettää valitulle auditoilijalle auditointia hakiessa.

Suurimmat kehityskohteet ja puutteet liittyivät muun muassa yrityksen turvallisuuspolitiikkaan, josta puuttuivat muun muassa päihteiden eli alkoholin ja huumaiden kieltävä politiikka. Lisäksi politiikasta puuttui yhteiskuntavastuu sekä korruptionvastaisuus. Nämä kyseiset politiikat tulisi olla kirjattuna ja

allekirjoitettuna. Toinen selvä puutos löytyi lainsäädännön seuraamisesta. Yrityksellä tulisi olla dokumentoituna ajantasainen yritystä koskeva lainsäädäntö sekä kaikki lainsäädännön muutokset. Sen tulisi sisältää myös tiedot, miten lainsäädäntöä seurataan ja miten siitä tiedotetaan muun muassa työntekijöille.

Yritykseltä puuttui myös selkeät eettiset sekä korruption vastaiset ohjeet. Nämä tulisi sisältyä myös perehdytysmateriaaliin. Lisäksi Behaviour Based Safety oli yritykselle uusi käsite, johon jatkossa perehdytään ja otetaan mahdollisesti mukaan toimintoihin. Yritys aikoo perehtyä myös auditoinnissa mainittuun Responsible Care -ohjelmaan, jossa pyrkimyksenä on hiilijalanjäljen vähentäminen eli kasvihuonekaasupäästöjen pienentäminen. Tässä kiertoalouus on tärkeässä roolissa, johon Valtasiirrollakin pyritään.

Näitä edellä mainittuja puutteita kehittämällä ja parantamalla yrityksellä on mahdollisuus hyviin auditointipisteisiin peruskysymysten osalta. Peruskyselylomakkeen kysymyksiä läpikäydessä puutteet ja parannettavat asiat tulivat hyvin esille. Samalla ilmeni, mitkä asiat yrityksellä on kunnossa auditointia varten. Pääasiassa yrityksen perustoiminnot olivat auditoinnin kysymysten vaatimusten mukaisia. Myöhemmin on tarkoitus käydä läpi myös loput kyselylomakkeet samalla tavalla liittyen yrityksen eri toimintoihin, jotta saadaan kaikki kehityskohdat ilmi. Kun kehityskohdat ovat ilmi, voidaan ryhtyä parannus- ja muutost toimiin ja sitä kautta saada auditoinnista mahdollisimman hyvä tulos ja ennen kaikkea kehitettyä yrityksen toimintaa.

LÄHTEET

- Aluehallintovirasto. (2021). Riskiarvion laatiminen. Viitattu 5.5.2023. <https://avi.fi/documents/25266232/60926372/Riskiarvion+laatiminen-ohje.pdf/fe897c08-1610-e99e-9207-e7d617d13be5/Riskiarvion+laatiminen-ohje.pdf?t=1633974833939>
- American Society for Quality. (2023). What are quality standards? Viitattu 3.4.2023. <https://asq.org/quality-resources/learn-about-standards>
- Anttila, J. & Jussila, K. (2016). Mitä laatu on? Suomen Standardoimisliitto. Viitattu 4.5.2023. <https://sfs.fi/mita-laatu-on/>
- Arter. (2022). Laatu kuuluu kaikille – mutta miten laatukulttuurin luominen käytännössä tapahtuu? Arter Oy. Viitattu 3.4.2023. <https://www.arter.fi/laatu-kuuluu-kaikille-mutta-miten-laatukulttuurin-luominen-kaytannossa-tapahtuu/>
- Barone, A. (2022). Quality Management: Definition Plus Example. Viitattu 3.4.2023. <https://www.investopedia.com/terms/q/quality-management.asp>
- Bulk Tainer Logistics Ltd. (n.d.). Viitattu 7.12.2022. <https://bulktainerlogistics.com>
- CEFIC. (n.d.) A Pillar of The European Economy. Viitattu 7.5.2023. <https://cefic.org/a-pillar-of-the-european-economy/>
- DB Schenker. (2017). DB Schenkerille huippupisteet SQAS-arvioinnissa. Viitattu 7.12.2022. <https://www.dbschenker.com/fi-fi/tietoja-meista/ajankoh-taista/db-schen-kerille-huippupisteet-sqas-arvioinnissa-423154>
- DQS Finland Oy. (2022). SQAS-sertifiointi. Viitattu 27.11.2022. <https://www.dqsglobal.com/fi-fi/sertifioi/sqas-sertifiointi>
- Fernando, J. (2023). Corporate Social Responsibility (CSR) Explained with Examples. Investopedia. Viitattu 2.5.2023. <https://www.investopedia.com/terms/c/corp-social-responsibility.asp>

Huolintaliitto. (27.2.2020). Logistiikan digitalisointi hyödyttää sekä yrityksiä että ympäristöä. Viitattu 15.1.2023. <https://www.huolintaliitto.fi/ajankoh-taista/yritystarinat/2020/logistiikan-digitalisointi-hyodyttaa-seka-yrityksia-etta-ymparistoa.html>

Kananen, J. (2010). Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Tampereen yliopistopaino – Juvenes Print.

Katro, M. (20.3.2019). Logistiikka-alalla tähdätään päästöttömyyteen. Businessopas. Viitattu 15.1.2023. <https://www.businessopas.fi/logistiikka/logistiikka-alalla-tahdataan-paastottomyyteen/>

Kuluttajaliitto. (n.d.). Yhteiskuntavastuu. Viitattu 15.1.2023. <https://www.kuluttajaliitto.fi/materiaalit/yhteiskuntavastuu/>

Logisteam Oy. (n.d.). Riskienhallinta on osa työturvallisuutta – riskien arviointi työpaikalla. Viitattu 3.4.2023. <https://www.logisteam.fi/palvelut/riskien-arviointi>

Nurminen Logistics Oyj News. (2013). Nurmisen toiminta arvioitiin loka-kuussa SQAS-auditoinneissa. Viitattu 3.5.2023. https://isu.com/briiffi/docs/nurminen_news_2_2013_fi_hires

Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. (2015). Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Pro PK-Pilvipalvelut. (n.d.). Laatu järjestelmät järkeistävät, kirkastavat ja turvaavat toimintaa. Viitattu 15.1.2023. <https://www.laadunhallintajarjestelma.fi/laatujarjestelma>

Rekka Group. (7.10.2022). SQAS – mikä se on? Ja miksi se tekee meistä paremman kumppanin? Viitattu 24.1.2023. <https://rekkagroup.fi/sqas-mikase-on/>

Sertifiointi. (n.d.). Sertifiointi. Viitattu 3.5.2023. <https://sertifiointi.com/sertifiointi/>

SQAS. (n.d.). Principle features of SQAS. Viitattu 24.1.2023.

<https://www.sqas.org/introduction.php>

Suomen Standardoimisliitto SFS Ry. (n.d.). Laadunhallinnan periaatteet. Viitattu 5.5.2023. <https://sfs.fi/osallistu-ja-vaikuta/aihealueet/johtaminen/laadunhallinnan-periaatteet/>

Suomi.fi. (n.d.). Laadunhallinta. Viitattu 3.4.2023. <https://www.suomi.fi/yritykselle/liiketoiminnan-kehittaminen/laadunhallinta>

Suomi.fi. (n.d.). Työturvallisuus- ja työterveysvelvollisuudet. Viitattu 3.4.2023. <https://www.suomi.fi/yritykselle/tyonantajuus/tyonantajan-velvollisuudet/opas/tyoturvallisuus-ja-tyoterveysvelvollisuudet>

Talentree Business Design. (2022). Laatujärjestelmät. Viitattu 7.5.2023. <https://talentree.fi/aihe/laatujarjestelma/>

Työsuojeluhallinnon verkkopalvelu. (15.12.2022). Riskienhallinta. Viitattu 5.5.2023. <https://www.tyosuojelu.fi/tyosuojelu-tyopaikalla/vaarojen-arviointi/riskien-hallinta>

Valtasiirto Oy. (2023). Viitattu 27.11.2022. <https://valtasiirto.fi>

Wuollet, M. (2021). Työturvallisuus puhuttaa logistiikka-alalla. M-Scales. Viitattu 2.5.2023. <https://www.mscales.com/fi/blogi/tyoturvallisuus-puhuttaa-logistiikka-alalla>

LIITE 1

	Johtamisjärjestelmä ja vastuullisuus	Riskienhallinta	Henkilöstöhallinto	Hätävalmius ja reagointi	Suorituskyvyn analysointi
Kunnossa	<ul style="list-style-type: none"> - ylemmän johdon turvallisuuskatsaukset - Scat-analysit - kuukausittaiset auditointikierrokset - kvartaalipalaverit asiakkaiden kanssa - viikottaiset johdon palaverit - organisaatiokaavio - vaarallisten aineiden raportti 	<ul style="list-style-type: none"> - uusien töiden ja hankkeiden riskiarviointi - säännöllisen toiminnan arviointi 3 vuoden välein - työpaikkaselvitykset 3 vuoden välein - muutostenhallinta - laadunhallintaohjelma - vuosittainen koulutussuunnitelma - sovellus ammattipätevyyden hallintaan ja koulutukseen - työkohtaiset suojainmatriisit ja koulutus suojainten käytöstä - käyttöturvallisuustiedotteet - lakisäätöiden vaatimusten mukainen jätteenkäsittely 	<ul style="list-style-type: none"> - minimivaatimukset rekrytointia varten - henkilöstön terveystarkastukset 3 vuoden välein - biomonitoroinnit - kattava perehdytysuunnitelma - työkohtaiset ohjeistukset - ei palkata alaikäisiä 	<ul style="list-style-type: none"> - sisäinen pelastussuunnitelma - hätälaitteiden säännöllinen huolto ja tarkastus - jatkuvuussuunnitelma osittain kunnossa 	<ul style="list-style-type: none"> - poikkeamien raportointi - toimintasuunnitelma tavoitteiden saavuttamiseksi - informointi henkilöstölle ja asiakkaille onnettomuuden sattuessa - palvelun tai tuotteen virheen ilmoitus asiakkaalle järjestelmän kautta - sisäisen tarkastuksen ohjelma osittain kunnossa - säännölliset turvakäynnit kuukausittain - johdon katselmus 2 kertaa vuodessa
Parannettavaa	<ul style="list-style-type: none"> - yhteiskuntavastuun (CSR) politiikka - turvallisuuspolitiikka, (varkaus, suojaus, tietotekniikka) - päihteen käytön kieltä - digitalisaation vastuuhenkilö - lainsäädännön dokumentointi 	<ul style="list-style-type: none"> - varsinainen kokonaisvaltainen ympäristöriskien arviointi - tietoteknisten turvallisuusuhkien hallintajärjestelmä 	<ul style="list-style-type: none"> - perehdytysuunnitelmasta puuttuvat kommunikointitaitoihin, lahjonnan ja korruption ehkäisyyn, sekä yrityksen eettisiin sääntöihin liittyvät asiat - BBS - työpolitiikka ja ihmisoikeudet - mekanismit urajohtamis- ja koulutuspolitiikan tehokkaaseen täytäntöönpanoon - syrjimättömyyspolitiikka 	<ul style="list-style-type: none"> - ulkoinen pelastussuunnitelma - jatkuvuussuunnitelma 	<ul style="list-style-type: none"> - Responsible Care periaatteet - sisäisen tarkastuksen ohjelmasta joitain puutteita